

TAUTINIŲ MAŽUMŲ DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

2016 METŲ ATASKAITA

2017, Vilnius

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

ISBN

© BĮ UAB „Baltijos kopija“, 2017
© Tautinių mažumų departamentas
prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2017

TURINYS

■	ĮVADAS	4
■	I. STATISTIKA	6
■	II. RYŠIAI SU TAUTINĖMIS BENDRIJOMIS	8
	1. Tautinių bendrijų taryba	8
	2. Projektai	9
	2.1. Tautinių mažumų kultūros sklaida	9
	2.2. Pietryčių Lietuva	23
	3. Tautinių mažumų kultūros centrų veikla	26
	3.1. VšĮ Tautinių bendrijų namai	26
	3.2. VšĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centras	31
	3.3. VšĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras	35
	3.4. VšĮ Romų visuomenės centras	42
	4. Neformalusis ugdymas	47
■	III. TARPTAUTINIS IR NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS	49
	1. Tarptautinis bendradarbiavimas	49
	2. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas	52
	3. Bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis	52
	4. Bendradarbiavimas su savivaldybėmis	53
	5. Bendradarbiavimas su akademinė bendruomene	55
■	IV. SKLAIDA	57
	1. Bendradarbiavimas su žiniasklaida	57
	2. Seminarai ir diskusijos	58
■	V. TYRIMAI	59
	Tautinės bendruomenės, žiniasklaidos priemonės ir pasitikėjimas	59
	Bendrosios tendencijos	59

ĮVADAS

2015 m. liepos 1 dieną atkurtas Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės turi galias ištakas.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, tautinės bendrijos ėmė burtis į nevyriausybinės organizacijas. Tuo pat metu, 1989 metais, buvo įsteigta ir pirmoji tautinių mažumų klausimus koordinuojanti institucija – Tautybių departamentas, kurio direktore paskirta Halina Kobeckaitė. Vėliau Tautybių departamentas tapo Regioninių problemų departamentu ir daugiausia užsiėmė tautinių mažumų, buvusioje Sovietų Sąjungoje gyvenančių lietuvių bei Pietryčių Lietuvos tautiniais reikalais. Spartėjant emigracijos tempams, vis daugiau lietuvių bendruomenių ėmė kurtis Vakarų Europos šalyse. Siekiant išlaikyti užsienio lietuvių ryšį su Tėvyne ir užtikrinti tinkamą atstovavimą jų interesams, 1997 metais Regioninių problemų departamentas buvo pertvarkytas į Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą, jam patikint ir bendradarbiavimo su užsienio lietuviais funkcijas.

2010 metais panaikinus Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą, jo funkcijos buvo išskaidytos ir perduotos Kultūros, Švietimo ir mokslo bei Užsienio reikalų ministerijoms.

Tautinių bendrijų atstovai ne sykį pažymėjo sumažėjus jų klausimams tenkantį dėmesį ir išreiškė viltį, kad Vyriausybė imsis atkurti bendrą valstybės tautinių mažumų politiką vykdančią instituciją.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 1300, 2015 metų liepos 1 dieną savo veiklą pradėjo atkurtas Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – departamentas), kuris tapo už tautinių mažumų politikos įgyvendinimą atsakinga institucija.

Vykdydamas savo misiją, departamentas koordinuoja tautinių mažumų politikos įgyvendinimą šalyje, palaiko kultūrinį dialogą, siekia užtikrinti Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų interesus, tautinio tapatumo saugojimą, sudaryti sąlygas tautinėms mažumoms aktyviai dalyvauti šalies visuomeniniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime, taip pat ugdyti pilietiškumą, toleranciją, nepakantumą tautinės nesantaikos kurstymui. Departamentui pavestas funkcijas vykdo du padaliniai – Ryšių su tautinėmis bendrijomis bei Politikos analizės ir informacijos skyriai.

Ryšių su tautinėmis bendrijomis skyrius bendradarbiauja ir palaiko ryšius su asmenimis, priklausančiais tautinėms mažumoms, Lietuvos tautinėmis

bendrijomis, taip pat su valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis, įmonėmis, fondais ir visuomeninėmis organizacijomis. Įgyvendindamas Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę, išsaugant jų tapatumą, programą, skyrius koordinuoja tautinių mažumų kultūros projektų finansavimą, tautinių mažumų kultūros centrų veiklą, įgyvendina neformaliojo tautinių mažumų švietimo priemones. Pagal kompetenciją šis skyrius rengia Lietuvos Respublikos poziciją Europos Sąjungos institucijose ir teikia informaciją, ataskaitas, kitus dokumentus tautinių mažumų politikos įgyvendinimo klausimais, kai rengiami pranešimai Europos Sąjungos institucijoms, Europos Tarybai ir kitoms tarptautinėms organizacijoms.

Politikos analizės ir informacijos skyrius analizuoja ir apibendrina informaciją apie tautinių mažumų santykių raidą Lietuvos Respublikoje, socialinę ir politinę padėtį, tiria tautinių mažumų poreikius ir įgyvendina priemones, skatinančias nediskriminuojančio ir pilietiškai atsakingo visuomeninio informavimo tautinių mažumų klausimais kūrimą, bei priemones, padedančias išsaugoti tautinių mažumų kultūrinį tapatumą, istoriją ir paveldą. Skyrius rengia strateginio planavimo dokumentus, inicijuoja mokslinius, sociologinius, demografinius, infrastruktūros ir kitus tyrimus tautinių santykių srityje, taip pat viešosios nuomonės apklausas, organizuoja valstybės politikos tautinių mažumų klausimais viešinimą, užsiima leidyba, organizuoja ir rengia konferencijas, diskusijas, konkursus, kitus renginius.

Departamentas vadovaujasi pilietiškumo, kultūrų įvairovės vertybėmis bei pasisako už santarvę ir teisingumą, skirtingų kultūrų pažinimą ir domėjimąsi jomis. Integracijos sėkmė proporcinga tam, kiek žmogus jaučiasi saugus, suprastas, laisvas ir reikalingas valstybei, kurioje gyvena.

Savo vykdoma veikla skatiname kurti pilietiniu pagrindu grįstą harmoningą įvairiatautę Lietuvos visuomenę, siekiame išlaikyti Lietuvoje nuo seno susiklosčiusią kultūrinę įvairovę ir palaikyti pasitikėjimu grįstą konstruktyvų dialogą.

2016-ieji buvo pirmieji pilni kalendoriniai departamento darbo metai ir galime pasidžiaugti, kad per metus pavyko nuveikti reikšmingų darbų, padaryti įdirbį ateities planams, pradėti keletą svarbių tradicijų. Didžiuojamės, kad būdami jauna institucija įgijome vertingų bendradarbiavimo partnerių Lietuvoje ir užsienyje, jaučiame tautinių bendruomenių pasitikėjimą, šalies visuomenės susidomėjimą mūsų vykdoma veikla – Jūs įpareigojate mus siekti rezultatų.

I. STATISTIKA

- ▶ 2011 m. – 154 tautybių gyventojai (2001 m. – 115)
- ▶ Skaitlingiausios bendruomenės:

lenkai	200,3 tūkst.,	6,6 %
rusai	176,9 tūkst.,	5,8 %
baltarusiai	36,2 tūkst.,	1,2 %
ukrainiečiai	16,4 tūkst.,	0,5 %
kitos tautybės	19,3 tūkst.,	0,6 %

- ▶ Didžiausia **lenkų** tautybės gyventojų dalis –

Šalčininkų	77,8 %
Vilniaus	52,1 %
Trakų	30,1 %
Švenčionių	26 %

rajonų savivaldybėse.

- ▶ Didžiausia **rusų** tautybės gyventojų dalis –

Visagino	51,9 %
Klaipėdos r.	19,6 %
Zarasų r.	18,7 %
Švenčionių r.	13,3 %

savivaldybėse.

- ▶ Vilnius – daugiatautiškiausias miestas, gyvena 128 tautybių gyventojai; Kaune – 85, Klaipėdoje – 77, Šiauliuose ir Panevėžyje – daugiau kaip 50.
- ▶ 300 tautinių mažumų organizacijų.
- ▶ 42 tautinių mažumų neformaliojo ugdymo šeštadieninės ir sekmadieninės mokyklos.
- ▶ Tautinių bendrijų taryba prie departamento – 28 nariai (armėnų, azerbaidžaniečių, baltarusių, čečėnų, estų, graikų, gruzinų, karaimų, kazachų, latvių, lenkų, libaniečių, moldavų ir rumunų, romų, rusų, totorių, ukrainiečių, uzbekų, vengrų, vokiečių ir žydų bendruomenių atstovai).

► Gyventojai pagal tautybę 2001 ir 2011 m.

	2001 m.	2011 m.
Iš viso	3 483 972	3 043 429
Lietuviai	2 907 293	2 561 314
Lenkai	234 989	200 317
Rusai	219 789	176 913
Baltarusiai	42 866	36 227
Ukrainiečiai	22 488	16 423
Žydai	4 007	3 050
Totoriai	3 235	2 793
Vokiečiai	3 243	2 418
Romai	2 571	2 115
Latviai	2 955	2 025
Armėnai	1 477	1 233
Azerbaidžaniečiai	788	648
Moldavai	704	540
Gruzinai	437	372
Estai	419	314
Karaimai	273	241
Kitos	3 517	3 508
Nenurodyta	32 921	32 978

2. RYŠIAI SU TAUTINĖMIS BENDRIJOMIS

Atsižvelgdamas į Lietuvoje gyvenančių tautinių mažumų poreikius, 2016 m. departamentas vykdė bendradarbiavimą su Lietuvos tautinių mažumų bendruomenėmis bei įgyvendino priemones ir projektus, skatinančius tautinių mažumų kultūros ir tradicijų sklaidą, užtikrinančius tautinėms mažumoms priklausančių asmenų tapatybės išsaugojimą ir puoselėjimą bei jų integraciją į visuomenę.

1. TAUTINIŲ BENDRIJŲ TARYBA

Tautinių bendrijų taryba (toliau – taryba) veikia kaip patariamoji departamento institucija ir atstovauja tautinėms bendruomenėms Lietuvos tautinių mažumų politikos koordinavimo klausimais. Taryba užtikrina konsultavimosi su visuomene principą – skirtingų tautinių mažumų nevyriausybinėms organizacijoms suteikiama galimybė tiesiogiai dalyvauti tautinių mažumų politikos formavimo procese.

Tarybos sudėtis buvo patvirtinta 2015 m., laikantis proporcingumo principo pagal Lietuvoje veikiančių tautinių bendruomenių skaitlingumą: nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas paskutinio visuotinio gyventojų surašymo, vykusio 2011 m., duomenimis Lietuvos Respublikoje viršijo 100 tūkst. žmonių, išrinkti 3 tarybos nariai, nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas buvo nuo 10 tūkst. iki 100 tūkst., – du atstovai, nuo tautinės mažumos, kurios skaitlingumas mažesnis nei 10 tūkst., – 1 atstovas.

Bendradarbiaudama su departamentu, taryba 2016 m. organizavo 4 posėdžius, kuriuose nagrinėti aktualūs klausimai, susiję su departamento ir tarybos planuojamomis veiklomis 2016 m., atmintinų datų minėjimo renginiais ir jų organizavimu, tautinių bendrijų dalyvavimu Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programoje (tarybos pirmininkė Gunta Rone yra Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos narė), laidų per nacionalinį transliuotoją, skirtų neskaitlingoms tautinėms mažumoms, rodymu (parengtas kreipimasis į LRT Tarybą dėl televizijos laidos „Labas“, skirtos neskaitlingoms tautinėms mažumoms, transliacijos atnaujinimo, kreiptasi į Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininką V. Simulik

dėl tarpininkavimo sprendžiant šį klausimą), Lietuvos tautinių bendrijų nevyriausybinių organizacijų projektų, skirtų tautinių mažumų kultūros sklaidai, finansavimo ir pan. Posėdžių metu vyko dalykiniai susitikimai su Lietuvos Respublikos Seimo atstovais, valstybės institucijų atstovais švietimo, diskriminacijos, lygių galimybių, kitais šalies tautinėms bendruomenėms aktualiais klausimais. 2016 m. suorganizuotas iškilmingas Tautinių bendrijų dienos minėjimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmuose. Surengta paroda „Lietuvos tautinės bendrijos. Istorijos keliu“, kurioje pristatyta dvidešimties tautinių bendrijų istorija ir jų 25-erių metų veikla. Įvertinta departamento parengta ketvirtoji ataskaita apie Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje. Surengtas tarybos pokalbis-diskusija su lygių galimybių kontroliere. Diskusijoje nagrinėti klausimai, susiję su diskriminacija tautiniu pagrindu.

2. PROJEKTAI

Didžiausią departamento veiklos dalį sudaro darbas su tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijomis – siekiama skatinti tautinių mažumų visapusišką integravimąsi į visuomenės gyvenimą, stiprinant sociokultūrinius įgūdžius bei suteikiant trūkstamas kompetencijas.

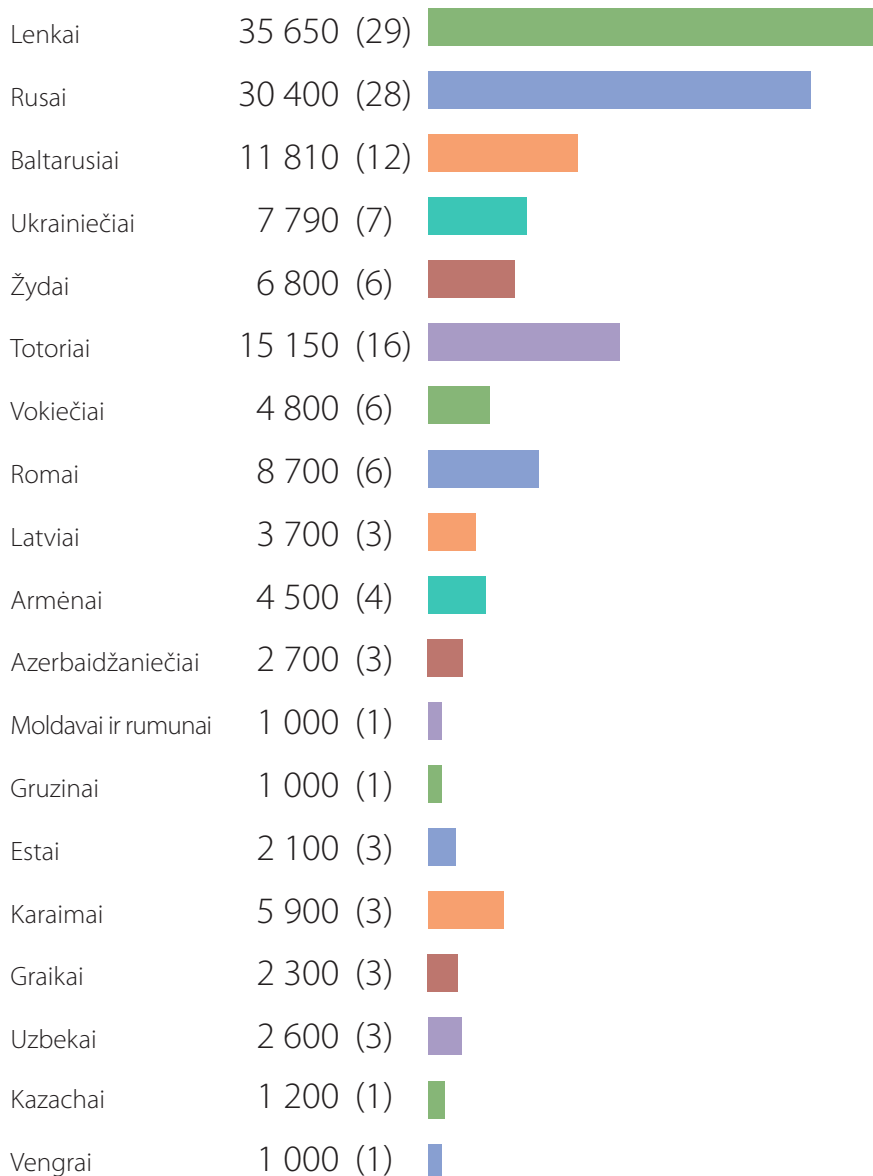
Departamentas įgyvendina Tautinių mažumų integracijos į Lietuvos visuomenę, išsaugant jų tapatybę, programą, vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu pavestą priemonę, skirtą socialiniams ir ekonominiams skirtumams regionuose, kuriuose gausiai gyvena tautinių mažumų atstovai, mažinti.

Departamentas nuolat bendradarbiauja su daugiau negu 250 aktyviai veikiančių tautinių mažumų visuomeninių organizacijų ir skiria finansavimą geriausiems tautinių mažumų kultūros projektams.

2.1. Tautinių mažumų kultūros sklaida

2016 m. skirtas dalinis finansavimas 166 nevyriausybinių organizacijų projektams, kurių bendra vertė – 200 000 eurų. Finansavimas skirtas tautinių mažumų bendruomenių švenčių, reikšmingų istorinių datų bei įvykių minėjimo renginiams, pilietiškumo skatinimo projektams, tautinių mažumų neformaliojo ugdymo įstaigų veiklai, laidoms ir programoms apie tautines bendruomenes, jų istoriją, kultūrą ir tradicijas, taip pat tautinių mažumų kultūriniais-pažintiniams renginiams, festivaliams, leidybai, vaikų ir jaunimo tarpkultūrinio dialogo skatinimo stovykloms, mokslinėms konferencijoms ir pan.

Tautinėms mažumoms 2016 m. projektų finansavimo sumos eurais ir projektų skaičius

ARMĖNŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

5

FINANSUOTI PROJEKTAI:

4

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

14 736

SKIRTA SUMA EURAIS:

4 500

Organizuotos Klaipėdos armėnų bendruomenės „VAN“ sekmadieninės mokyklos edukacinės kelionės į Kauną, Vilnių, Rygą, kurių tikslas – puoselėti ir skleisti armėnų kultūrą, tradicijas ir menus; armėnų kultūra pristatyta Klaipėdos miesto kultūros renginiuose. Veiklą sėkmingai vykdė Kauno armėnų bendrijos sekmadieninė mokykla, kurioje mokomasi folkloro, analizuojama tradicinė muzika, įvairių regionų tarmės, supažindinama su tradiciniais armėnų amatais, kulinariniu paveldu. Šios sekmadieninės mokyklos šokių ir dainų ansamblis „Hayrenik“ atnaujino muzikinę programą, dalyvavo daugelyje tautinių mažumų renginių Kaune ir kituose Lietuvos miestuose.

AZERBAIDŽANIEČIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

4

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

5 530

SKIRTA SUMA EURAIS:

2 700

Klaipėdos regiono azerbaidžaniečių draugija „Azeris“ organizavo tradicinę pavasario šventę „Novruz Bairam“, kurios metu pristatyti nacionaliniai šokiai, dainos ir žaidimai, nacionaliniai patiekalai. Veiklą vykdė Klaipėdos regiono

azerbaidžaniečių draugijos „Azeris“ sekmadieninė mokykla, kurioje vaikai supažindinti su azerbaidžaniečių tradicinių drabužių istorija, puošimo menu, organizuoti edukaciniai užsiėmimai „Aš piešiu protėvių žemę“, „Žiema, žiema, bėk iš kiemo“. Sekmadieninės mokyklos auklėtiniai aktyviai dalyvavo Klaipėdos miesto tautinių bendrijų renginiuose. Azerbaidžano kultūros dienose, skirtose Azerbaidžano Nepriklausomybės dienos minėjimui, pristatyta Azerbaidžano liaudies muzika, šokiai, žaidimai, dainos, nacionalinės virtuvės patiekalai, veikė liaudies dirbinių mugė.

BALTARUSIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

16

FINANSUOTI PROJEKTAI:

12

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

73 631

SKIRTA SUMA EURAIS:

11 810

Buvo leidžiamas laikraštis baltarusių kalba „RUN“. Išleista 12 laikraščio numerių, kuriuose pristatyti Lietuvos gudų visuomeninio gyvenimo įvykiai, žymūs veikėjai, kita aktuali informacija. Išleista knyga „Vilniaus baltarusių istorija asmenyse“ (iš serijos „Lietuvos baltarusiai: vakar ir šiandien“) apie Lietuvos baltarusių veikėjų švietėjišką, mokslinę bei kultūrinę veiklą. Suorganizuotas Lietuvos gudų visuomeninių organizacijų susivienijimo VI suvažiavimas, kuriame aptarti Lietuvos baltarusių bendruomenei svarbūs švietimo, kultūros paveldo, liaudies tradicijų išsaugojimo, integracijos į Lietuvos visuomenę klausimai. Įgyvendintas projektas „Kalėdų lėlių misterija. Baltarusių liaudies kalėdinio lėlių teatro „Batleika“ istorija ir tradicijos“. Šio projekto metu buvo kuriamas tradicinis liaudies lėlių teatras *batleika*: organizuotos kūrybinės dirbtuvės vaikams, kuriose jie kartu su amatų studijų vadovais kūrė *batleikos* medį ir statė spektaklį. Skatinant dialogą ir kultūrinį bendradarbiavimą tarp įvairių tautų jaunimo, į spektaklio statymą buvo įtraukti ir Visagino bendrojo lavinimo mokyklų vaikai. Įvykdytas projektas „Skorinos skaitymai“. Viena šio projekto veiklų – tarptautinė konferencija, kurioje pranešimus skaitė Čekijos, Rusijos, Baltarusijos mokslininkai. Taip pat suorganizuota ekskursija į Vilniaus universiteto biblioteką, kurioje

konferencijos dalyviai turėjo galimybę susipažinti su 1525 m. P. Skorinos Lietuvoje išleista knyga „Apaštalas“.

ESTŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

3

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

5 342

SKIRTA SUMA EURAIS:

2 100

Lietuvos estų draugija iš Lietuvos valstybinio archyvo surinko ir suskaitmenino dokumentus apie draugijos veiklą 1928–1940 m. ir 1988–2016 m. Suorganizuotos estų kalbos dienos Vilniuje, Klaipėdoje ir Kaune, kurių metu interaktyvias paskaitas skaitė garsi Estijos literatūrologė ir rašytoja Loone Ots. Veiklą vykdė estų kalbos sekmadieninė mokykla. Bendradarbiaujant su Estijos teatru „Lélé“, estų kilmės vaikams kurta estiška kalbinė aplinka, surengti vaikų spektakliai. Bendradarbiaujant su Estijos menininkais, organizuotos estų liaudies meno dirbtuvės.

GRAIKŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

3

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

23 010

SKIRTA SUMA EURAIS:

2 300

Lietuvos graikų draugija „Patrida“ organizavo koncertus Graikijos Nepriklausomybės ir „Oxi“ dienų progomis – koncertavo ansamblis „Patrida“, atlikėjai iš Graikijos. Atnaujintas draugijos interneto puslapis, surengtas Mažosios Azijos Ponto graikų genocido minėjimas. Veiklą vykdė Lietuvos graikų draugijos „Patrida“ sekmadieninė mokykla. Organizuotos priemonės, skirtos tautinio tapatumo puoselėjimui, graikų kultūros ir tradicijų sklaidai. Surengtos graikų kalbos, tautinių šokių ir dainų pamokos, šokių ansamblio „Elada“ pasirodymai.

GRUZINŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

1

FINANSUOTI PROJEKTAI:

1

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

10 010

SKIRTA SUMA EURAIS:

1 000

Gruzijos kultūros asociacija „Kachetija“, siekdama supažindinti Lietuvos visuomenę su gruzinų tautos kultūra ir tradicijomis, organizavo 2 koncertus Trakuose.

KARAIMŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

3

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

20 020

SKIRTA SUMA EURAIS:

5 900

Suorganizuota Tarptautinė karaimų kalbos stovykla Trakuose, kurioje dalyvavo karaimai iš Lietuvos, Lenkijos, Rusijos, Krymo, Prancūzijos, Kanados. Stovyklos metu vyko vaikų ir jaunimo grupių užsiėmimai, teminės karaimų kalbos pratybos. Buvo surengti trys vieši renginiai- pristatymai Trakų pilies lankytojams apie karaimus lenkų, rusų ir anglų kalbomis bei atvirų durų diena karaimų mokykloje.

KAZACHŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

1

FINANSUOTI PROJEKTAI:

1

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

3 085

SKIRTA SUMA EURAIS:

1 200

Vykdyta veikla, skirta padėti tautiečiams lengviau adaptuotis Lietuvoje ir neprarasti savo etninių šaknų: organizuotas kazachų kalbos mokymas sekmdieninėje mokykloje, vaikai supažindinti su kazachų kultūra, istorija, tradicijomis ir papročiais, organizuoti Lietuvos kazachų bendruomenės narių iš visos Lietuvos susitikimai, kitos priemonės.

LATVIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

3

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

8 201

SKIRTA SUMA EURAIS:

3 700

Vilniaus latvių draugija, siekdama skatinti latvių kilmės vaikus ir jaunimą domėtis savo tautos kultūra ir tradicijomis bei su jomis supažindinti Lietuvos visuomenę, 2016 m. organizavo šiuos renginius: Atvelykio šventę, *Lyguo* šventę, Baltų vienybės dienos minėjimą, Latvijos Nepriklausomybės dienos minėjimą, Advento vakaronę, daugiau kaip 120 Vilniaus latvių vaikų klubo užsiėmimų, vaikų išvyką į Rumšiškių muziejų, įvairias kūrybines dirbtuves, taip pat parengė vaikų klubo menines šventines programas. Klaipėdos apskrities latvių asociacija „Atpūta“ surengė veiklos penkiolikos metų jubiliejaus minėjimą, įgyvendino tradicija tapusį projektą „Latvių kultūros dienos Klaipėdoje“, skirtą baltiško paveldo išsaugojimui ir tautų tarpusavio bendradarbiavimui.

LENKŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

43

FINANSUOTI PROJEKTAI:

29

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

187 266

SKIRTA SUMA EURAIS:

35 650

Įgyvendintas tęstinis asociacijos Lietuvos lenkų mokyklų mokytojų draugijos „Macierz Szkolna“ projektas „Konkursas-diktantas „Geriausias iš lietuvių kalbos“. Projekto tikslas – kelti lietuvių kalbos mokymo lygį mokyklose lenkų mokomąja kalba, gerinti moksleivių lietuvių kalbos žinias, skatinti mokytojus diegti pažangiausius lietuvių kalbos mokymo metodus, ugdyti tautinių mažumų moksleivių pilietiškumą, raginti juos būti aktyvius savo mokyklos bendruomenės narius. Įgyvendintas tęstinis lenkų dainų ir šokių meno ansamblio „Wilia“ projektas – naujametinis koncertas „Polonezo ir mazurkos ritmais“, kurio metu pristatytos įvairių Lenkijos regionų tautinės dainos ir šokiai. Vilniuje, Trakuose, Šalčininkuose ir Medininkuose surengtas keturių dienų festivalis, skirtas Tarptautinei teatro dienai. Festivalį organizavo Vilniaus lenkų teatro studija. Festivalio tikslas – supažindinti visuomenę su lenkų teatro tradicija.

ROMŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

7

FINANSUOTI PROJEKTAI:

6

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

44 459

SKIRTA SUMA EURAIS:

8 700

Įgyvendintas projektas „Romų diena“, kurio rėmuose asociacija „Lietuvos romų bendruomenė“ surengė didįjį romų ir draugų koncertą, skirtą visuomenei supažindinti su savita ir įvairiaspalve romų kultūra. Šiaulių kultūros centre organizuotas romų jaunimo muzikos festivalis „Tambūrinas“ (organizatorius – Romų integracijos centras), bendrai veikai subūręs įvairiautį jaunimą. Organizuotas romų Holokausto minėjimo renginys, atidaryta paroda Panevėžio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, skirta romų Holokausto aukoms atminti. Vilniaus Kirtimų kultūros centre surengtas romų kalbos diena skirtas renginys. Vykdyta 2 sekmadieninių mokyklų – Panevėžio vaikų dienos užimtumo centro sekmadieninės mokyklos ir Šiaulių romų integracijos centro sekmadieninės mokyklos – veikla. Įgyvendintas Panevėžio vaikų dienos užimtumo centro projektas „Istorinės prielaidos ir šiuolaikinės raiškos formos romų integracijoje ir tapatumo puoselėjime“ bei Lietuvos sakaliukų sąjungos Vilniaus miesto filialo „Padėk pritapti“ projektas „Pažink romų tradicijas ir kultūrą“.

RUMUNŲ–MOLDAVŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

1

FINANSUOTI PROJEKTAI:

1

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

1 350

SKIRTA SUMA EURAIS:

1 000

Lietuvos rumunų kultūros bendrija „Dačija“ įgyvendino trijų dalių projektą, skirtą bendrijos per 27 veiklos metus sukurtoms tautinį identitetą, kalbą, kultūrą puoselėjančioms tradicijoms. Projekto veiklos – rumunų kalbos diktanto rašymas, tradicinės pavasario šventės „Marcišor“ paminėjimas, Moldavų bendruomenės susitikimo prie moldavų kryžiaus Kryžių kalne organizavimas.

RUSŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

32

FINANSUOTI PROJEKTAI:

28

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

98 356

SKIRTA SUMA EURAIS:

30 400

Organizuoti kultūriniai-pažintiniai renginiai, skirti tautinių mažumų istorijos, kultūros ir tradicijų puoselėjimui, pilietiškumo bei tarpkultūrinio dialogo skatinimui: „Mišrių šeimų tradicijų taupyklė – 3“, tarptautinis rusų kultūros ir meno festivalis Kaune, VII tarptautinis vaikų ir jaunimo mėgėjų teatrų festivalis „Vilniaus rampa 2016“, tarptautinis vaikų meno festivalis „Baltijos Mūza“. Įgyvendintas projektas „Menų ratas: kūrybinė laboratorija“, kurio dalyviai – skirtingų tautybių bei šalių meno kūrėjai. Projekto rėmuose surengtos keturios parodos: „Vaikai baletu mokykloje“, „Baltijos vėjas“, „Iš Murmansk – į Vilnių“ ir „No1“, taip pat improvizacinės tapybos dirbtuvės, paskaita jauniems menininkams „Meno monetizavimo istorija“. Suorganizuotas VII tarptautinis vaikų ir jaunimo mėgėjų teatrų festivalis „Vilniaus rampa 2016“, kurio metu pristatyti skirtingų Europos šalių trupių spektakliai, organizuoti meistriskumo kursai, ekskursijos. Vykdytos neformaliojo švietimo programos, organizuotos vaikų ugdomosios stovyklos, kūrybinės dirbtuvės, kuriomis siekiama puoselėti papročius, folklorą, ugdyti toleranciją ir pagarbą liaudies tradicijoms.

TOTORIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

20

FINANSUOTI PROJEKTAI:

16

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

67 238

SKIRTA SUMA EURAIS:

15 150

Totorių folkloro ansamblis „Alije“, minėdamas 20 metų veiklos jubiliejų, parengė naują jubiliejinę programą, kurią pristatė renginiuose Lietuvoje ir Lenkijoje, jubiliejaus baigiamasis koncertas surengtas Tautinių bendrijų namuose. Kauno apskrities totorių bendruomenė įkūrė internetinį totorių kultūros paveldo muziejų, kuriam parengė daugiau kaip 50 muziejinių eksponatų (straipsnių ir nuotraukų). Klaipėdos totorių bendrija „Nur“ organizavo tradicinę totorių šventę – XII tarptautinį Pabaltijo totorių Sabantųjų. Klaipėdos totorių bendrijos „Nur“ sekmadieninė mokykla įsigijo naujus tautinius rūbus vaikų vokalinio ansamblio „Apipe“ pasirodymams, atnaujino repertuarą, dalyvavo įvairiuose renginiuose, Klaipėdos miesto tautinių bendrijų V festivalyje. Lietuvos totorių bendruomenių sąjunga išleido knygą anglų kalba „Lietuvos totoriai istorijoje ir kultūroje“, kurioje pristatomi svarų indėlių į Lietuvos istoriją ir kultūrą XIV a. pab.–XXI a. įnešę Lietuvos totoriai, surengė Lietuvos totorių kultūros festivalį Trakuose, leido laikraštį „Lietuvos totoriai“. Totorių kultūros centre nuolat vyko dainavimo, choreografijos, grojimo totorių liaudies instrumentais, totoriškų patiekalų gaminimo pamokos. Totorių kultūros centro ansamblis „Ilsu“ dalyvavo Lietuvos totorių bendruomenės organizuojamuose bei kituose Lietuvoje vykusiuose renginiuose. Totorių kultūros centro sekmadieninė mokykla vykdė priemones, skirtas tradicinės kultūros ir paveldo išsaugojimui ir puoselėjimui, pagarbos savo tautos gyvenimo būdui ugdymui, tolerancijos ir pilietiškumo skatinimui. Sukurtas šiuolaikiškas materialinis-techninis pagrindas sekmadieninės mokyklos ir ansamblio „Ilsu“ veiklai plėtoti. Veiklą vykdė Vilniaus krašto Lietuvos totorių bendruomenės sekmadieninė mokykla. Vilniaus apskrities totorių bendruomenė surengė tarptautinį seminarą „Lietuvos tiurkų tautų kultūrinis paveldas: rytietiška medžiaga Vilniaus universiteto fonduose“, kuriame dalyvavo 11 mokslininkų iš Baltarusijos, Lenkijos, Ispanijos, Rusijos Federacijos, Vokietijos, Lietuvos. Vyko

parodos, išvykos į Lietuvos totorių ir karaimų gyvenamas vietas, supažindinta su daugiakultūriu Lietuvos palikimu. Visagino totorių bendrijos sekmadieninė mokykla surengė vakaronę „Kiču tyru“, organizavo kūrybines dirbtuves, mokė žaidimų, dainų, melodijų liaudiškais muzikiniais instrumentais. Edukacinių veiklų metu Visagino totorių vaikai ir jaunimas buvo skatinami pažinti ir suvokti tautines tradicijas, puoselėti kalbą. Vykdamas projektą buvo įtraukti ir sekmadieninės mokyklos mokinių tėvai, totorių bendruomenės nariai, 40 totorių kaimo totorių bendruomenė. Įgyvendintas Vytauto Didžiojo paminklo pastatymo fondo projektas „Lietuvos totoriai Salako atmintyje, vasara kaimė“, suorganizuota totorių kultūros paveldo paroda ir pristatytas kulinarinis totorių paveldas Salako jubiliejinėje 520-ies metų šventėje „Salakas – tautų namai“.

UKRAINIEČIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

7

FINANSUOTI PROJEKTAI:

7

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

30 340

SKIRTA SUMA EURAIS:

7 790

Įgyvendintas projektas „Ukrainiečių sekmadieninei mokyklai – 25 metai“. Projekto metu vyko praktinės-kūrybinės dirbtuvės, pamokų ciklas „Ukrainos istorija“, „Ukrainiečių liaudies menas“, „Kalbėkime ukrainietišškai“, lavinamieji ir sporto užsiėmimai. Organizuota 7 dienų trukmės vasaros amatų stovykla, kurioje dalyvavo 5–16 metų amžiaus vaikai ir jaunimas iš Visagino. Vaikai, dalyvavę edukacinėje programoje „Duonos kelias“, turėjo galimybę praturtinti savo žinias apie kraštą, kuriame gyvena, prisiliesti prie lietuvių liaudies kultūros tradicijų, atrasti skirtingų kultūrų sąsajas. Surengtas ukrainiečių kultūros festivalis „Myliu tave, mano Ukraina!“. Festivalio metu pristatyti skirtingi ukrainiečių muzikos žanrai, vyko paskaita apie tradicinį liaudies kostiumą ir ukrainiečių siuvinėjimo ypatumus. Projekto metu surengtos keramikos dirbtuvės bei tautodailės užsiėmimai.

UZBEKŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

3

FINANSUOTI PROJEKTAI:

3

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

10 255

SKIRTA SUMA EURAIS:

2 600

Lietuvos uzbekų bendrija „Pachtakor“ organizavo keturių renginių, pristaančių uzbekų kultūrą Lietuvoje, ciklą – įvairiuose šalies miestuose visuomenė buvo supažindinama su uzbekų kultūra, papročiais, tradicijomis, kulinariniu paveldu. Renginiai vyko Kelmėje, Jurbarke, Vilniuje ir Klaipėdoje. Visagino uzbekų šeštadieninė mokykla kartu su Visagino Č. Sasnausko muzikos mokykla organizavo 2 dienų kūrybinę stovyklą. Vaikai mokėsi pinti ir vyti lietuviškas juostas, varžėsi lietuvių, uzbekų ir totorių liaudies žaidimų varžytuvėse, šoko tautinius šokius. Surengtos edukacinės kelionės į Zarasų kraštą, Aukštaitijos nacionalinį parką.

VENGRŲ ORGANIZACIJA

PATEIKTI PROJEKTAI:

1

FINANSUOTI PROJEKTAI:

1

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

2 070

SKIRTA SUMA EURAIS:

1 000

Įgyvendintas Lietuvos Stepono Batoro vengrų kultūros draugijos projektas „Tarptautinė mokslinė konferencija: Lietuva ir Vengrija – istorijos, kultūros ir literatūros sąsajos“, skirta Stepono Batoro jubiliejiniais metams. Konferencijoje,

kuri vyko Vilniaus universitete, pranešimus skaitė Lietuvos ir Vengrijos mokslininkai, universiteto bibliotekoje atidaryta knygų bei dokumentų konferencijos tema paroda.

VOKIEČIŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

6

FINANSUOTI PROJEKTAI:

6

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

12 117

SKIRTA SUMA EURAIS:

4 800

Parengtas ir pristatytas leidinys pagal mokslinės konferencijos „Mažosios Lietuvos gyventojų genocido Rytų Prūsijoje 70-ųjų metinių minėjimas“ medžiagą apie sovietinės armijos nusikaltimus žmogiškumui Klaipėdos krašte ir Mažajoje Lietuvoje II pasaulinio karo metais. Leidinio tikslas – skatinti Lietuvos vokiečių bendruomenės susidomėjimą savo tautos istorija, ugdyti visuomenės narių pilietiškumą bei tarpusavio supratimą, siekti objektyvaus istorinės tiesos bei atminties vertinimo. Įgyvendintas asociacijos Vokiečių kultūros ir švietimo centro sekmadieninės mokyklos projektas, skirtas padėti vokiečių kilmės vaikams atsiskleisti kultūrinėje ir socialinėje erdvėje, ugdyti aktyvius atviros visuomenės piliečius, mokyti pagarbos ir tolerancijos įvairioms tautinėms grupėms. Sekmadieninės mokyklos vaikų šokių ansambliui buvo sukurta nauja koncertinė programa, su kuria dalyvauta renginiuose: VDU „Osvaldo rečitalis“, Suvalkų kultūros centre tarptautiniame šokių festivalyje-konkurse „BALTIC AMBER SUVALKAI – 2016“, kuriame užimta 1 vieta, Kauno vokiečių kultūros draugijos surengtame „Tarptautiniame vaikų ir jaunimo vokiškos dainos, šokio ir muzikos festivalyje“. Vykdyta Kauno vokiečių kultūros draugijos vaikų sekmadieninės mokyklos veikla. Kauno vokiečių kultūros draugijos styginių ansamblis dalyvavo Baltijos šalių vokiečių bendruomenių vokiškos dainos festivalyje Daugpilyje, koncertavo vokiečių bendruomenės renginiuose Lietuvoje.

ŽYDŲ ORGANIZACIJOS

PATEIKTI PROJEKTAI:

7

FINANSUOTI PROJEKTAI:

6

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

20 419

SKIRTA SUMA EURAIS:

6 800

Organizuotas Didžiosios akcijos Kauno gete 75-ųjų metinių koncertas, skirtas Holokausto aukų atminimui. Vykdyta Kauno žydų bendruomenės sekmadieninės mokyklos bei Klaipėdos žydų sekmadieninės mokyklos „Shalom Jeladim“ veikla, skirta supažindinti bendruomenės jaunąją kartą su savo tautos tradicine kultūra, jos savitumu ir sąsajomis su kitomis kultūromis, išmokyti vertinti šį palikimą, išlaikyti ir puoselėti tautos tradicijas šeimoje. Suorganizuota pažintinė ekskursija į Lenkijos žydų muziejų, po žydų bendruomenei reikšmingas Lenkijos vietas, organizuoti susitikimai su Lenkijos žydų bendruomenių atstovais, įgyvendintos vaikų ir jaunimo edukacinės programos, surengti tradiciniai žydų bendruomenės kultūriniai renginiai.

2.2. Pietryčių Lietuva

Ypatingo dėmesio ir nuoširdaus darbo reikalauja Pietryčių Lietuvos regionas. Šį kraštą departamentas pirmiausia mato kaip tam tikrą kultūrų tiltą, kuriame natūraliai vyksta tarpkultūrinis dialogas. Departamento veiklos sritis nėra ekonominis regiono stiprinimas, tačiau siekiama padėti Pietryčių Lietuvos tautinėms bendruomenėms labiau integruotis, skatinant neformalųjį švietimą ir kultūrinį gyvenimą.

Departamentas, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu pavestą priemonę, skirtą socialiniams ir ekonominiams skirtumams regionuose, kuriuose gausiai gyvena tautinių mažumų atstovai, mažinti, 2016 m. organizavo tautinių mažumų kultūros sklaidos ir kultūrinio bendradarbiavimo Pietryčių Lietuvoje projektų finansavimo konkursą.

GAUTI PROJEKTAI:

26

FINANSUOTI PROJEKTAI:

21

PRAŠYTA SUMA EURAIS:

165 746,5

SKIRTA SUMA EURAIS:

40 000

Finansuotų projektų veiklose aktyviai dalyvavo mokyklos tautinių mažumų ir lietuvių mokomąja kalba.

Igyvendintas Pilietiškumo, demokratijos ir teisės programų centro projektas „Gyvenu laisvai!“. Vykdamas šį projektą, pasitelkus garsiausias šalies menininkus ir įvairias meno priemones, buvo siekiama stiprinti tautinių bendrijų jaunimo pilietiškumą ir patriotiškumą, skatinti norą išsaugoti tapatybę, kultūrą ir tautines tradicijas, puoselėti kalbą. Projekto dalyviai kūrė filmus ir spektaklius, organizavo tarptautinę vasaros stovyklą Lietuvos, Vakarų Ukrainos ir Europos šalių jaunimui. Buvo surengta 50 paskaitų-diskusijų ir praktinių užsiėmimų tautinių bendrijų vaikams bei jaunimui apie tautinę tapatybę ir jos išsaugojimą, valstybės pamatines vertybes, pilietybės sampratą. Projekto veiklose dalyvavo moksleiviai iš Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijos, Švenčionių rajono Pabrūdės „Žeimenos“ gimnazijos, Visagino „Atgimimo“ gimnazijos, Vilniaus rajono Nemėžio Šv. Rapolo Kalinausko gimnazijos, Trakų rajono „Rūdiškių“ gimnazijos.

Igyvendintas Lietuvos rusų kultūros ir švietimo bendruomenės „Svetlica“ projektas „Pietryčių Lietuvos talentų kaleidoskopas Vilniaus scenoje“, skirtas šalies tautinių bendrijų meno kolektyvų kūrybinio potencialo pristatymui bei tarpkultūrinio dialogo skatinimui. Vykdamas projektą buvo organizuoti 3 renginiai: surengta dailės darbų paroda „Mokytoja ir mokiniai“, organizuotas šventinis koncertas ir šventinis renginys, skirtas asociacijos „Svetlica“ veiklos 20-mečiui.

Projekto veiklose dalyvavo moksleiviai iš Vilniaus miesto, Pabradės, Lentvario, Maišiagalos, Grigiškių, Kauno mokyklų tautinių mažumų kalbomis ir lietuvių mokomąja kalba, viso projekto metu dalyvavo daugiau kaip 300 dalyvių.

Igyvendintas asociacijos „Baltijos lyra“ projektas „Tautinių mažumų kultūros ir tradicijų respublikinis festivalis „Lyra“ (menas-literatūra-tradicijos)“. Festivalio dalyviai – 600 moksleivių iš Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos, Lentvario „Vermės“ gimnazijos, Vilniaus Levo Karsavino vidurinės mokyklos, Vilniaus „Ateities“ vidurinės mokyklos, Šalčininkų rajono Jašiūnų pagrindinės mokyklos, Švenčionių rajono Pabradės „Žeimenos“ gimnazijos ir kitų mokyklų.

Igyvendintas Šalčininkų rajono sporto klubo „Eišiškės“ projektas „Šventoji 2016 m.“, skirtas tarpkultūrinio dialogo skatinimui, vaikų ir jaunimo fizinio aktyvumo ir sveikatingumo ugdymui. 4 dienas vykusioje stovykloje dalyvavo skirtingų tautybių moksleiviai. Dalyvaudami sporto varžybose, viktorinose, konkursuose, moksleiviai turėjo galimybę bendrauti su skirtingomis tautinėmis grupėmis, susipažinti su įvairiautautės Lietuvos kultūromis, papročiais, tradicijomis.

Parengtas Švenčionių apskrities žydų žudynių vietos tvarkybos darbų projektas. Sudarytas dalies žudynių aukų sąrašas, pagal kurį aukų pavardės bus įamžintos paminklinėse lentose. Suorganizuotas žuvusiųjų atminimui skirtas renginys Švenčionių apskrities žydų žudynių vietoje. Projekto metu užmezgti ryšiai su iš Švenčionių krašto kilusiais žydų tautybės asmenimis, šiuo metu gyvenančiais Izraelyje.

Igyvendinti bendri departamento ir žiniasklaidos priemonių projektai, visuomenei pristatantys Lietuvos tautines mažumas, jų istoriją, kultūrą, tradicijas:

Radijo stoties „Znad Wilii“ eteryje transliuota:

- ▶ laida „Vilnija penktadienį“ – apie Lietuvos tautines mažumas, jų istoriją, kultūrą, papročius;
- ▶ laidų ciklas „Lietuvos kultūrų mozaika“ „Znad Wilii“ radijo stoties labdaros ir paramos fondo laidoms jaunimui internetinio radijo ZW FUN eteryje – apie Lietuvos tautinių bendruomenių gyvenimą ir aktualijas jaunimo žvilgsniu (laidų kūrėjai – 14–18 m. amžiaus lenkų tautybės jaunuoliai) – kartą per savaitę.

Radijo stoties RUSRADIO LT eteryje transliuotas laidų ciklas „Lietuvos tautos“ apie tautines mažumas Lietuvoje, jų kultūros ir tradicijų sklaidą, ypatingą dėmesį skiriant **Pietryčių Lietuvos** auditorijai (kartą per savaitę, rusų kalba).

Vykdytas **VšĮ „Aštuntoji diena“** ir jos projekto partnerės **VšĮ „Bernardinai.lt“** projektas – 18 internetinės televizijos pažintinių laidų ir 14 tekstų apie Pietryčių Lietuvos miestelius, jų istoriją, gyventojus.

Departamentas, įvertinęs projektų, į bendras veiklas įtraukusių Pietryčių Lietuvos ir kitų šalies regionų tautinių mažumų ir lietuvių mokyklas, sėkmę 2016 m., mokyklų tarpkultūrinio bendradarbiavimo ir dialogo skatinimo prioritetą įtraukė į tautinių mažumų kultūros sklaidos ir kultūrinio bendradarbiavimo Pietryčių Lietuvoje projektų finansavimo prioritetų sąrašą.

3. TAUTINIŲ MAŽUMŲ KULTŪROS CENTRŲ VEIKLA

Siekdamas užtikrinti galimybę tautinių mažumų nevyriausybinėms organizacijoms vykdyti veiklas, skatinančias tautinių mažumų atstovus dalyvauti tautinės tapatybės išsaugojimo bei integracinėse priemonėse (pagrindinės priemonės: tautinių mažumų kultūros ir tradicijų puoselėjimo ir sklaidos renginiai, susitikimai su kultūros ir visuomenės veikėjais, seminarai ir apskritojo stalo diskusijos, neformalusis ugdymas, valstybinės kalbos kursai, kompiuterinio raštingumo mokymai ir pan.), departamentas bendradarbiavo su tautinių mažumų kultūros centrais – Tautinių bendrijų namais, Kauno įvairių tautų kultūrų centru, Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centru ir Romų visuomenės centru.

Igyvendinant 2016 m. veiklos prioritetą „įtraukti tautinių mažumų vaikus ir jaunimą į šalies visuomeninį gyvenimą“, kultūros centruose buvo vykdytos priemonės, skatinusios vaikus ir jaunimą dalyvauti įvairiuose integraciniuose bei tapatumo išsaugojimo procesuose. Minėtuose kultūros centruose organizuota 116 renginių (Kauno įvairių tautų kultūrų centras – 39 renginiai; Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras – 7 renginiai; Tautinių bendrijų namai – 59 renginiai; Romų visuomenės centras – 11 renginių).

3.1. VšĮ Tautinių bendrijų namai

Tautinių bendrijų namai įsteigti 2000 m. liepos 20 d. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka. Tai – ne pelno organizacija, teikianti tautinių mažumų integracijos ir kultūros puoselėjimo paslaugas Vilniuje. Įstaiga savo veikla siekia išsaugoti Lietuvos tautinių mažumų kultūrinį, etninį savitumą bei padėti tautinėms bendrijoms integruotis į šalies visuomeninį gyvenimą: skatinamas tarpetninis kultūrų dialogas įvairiatautėje Lietuvos visuomenėje, skirtingų kultūrų, tradicijų, papročių pažinimas, tolerancija ir pasitikėjimas, į veiklas įtraukiant jaunąją tautinių bendrijų kartą, ugdomas įvairių amžiaus kartų tarpusavio supratimas bei bendradarbiavimas. Tautinių bendrijų namai plėtoja kultūrinę edukaciją, palaiko ir stiprina bendradarbiavimą tarp Lietuvos ir užsienio tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų, visuomeninių organizacijų ir pan.

Bendradarbiaudami su departamentu, Tautinių bendrijų namai 2016 m. vykdė šias veiklas:

1. Renginių organizavimas

Renginių, skatinančių tautinių mažumų kultūros ir tradicijų puoselėjimą bei populiarinimą, organizavimas

Organizuota 50 renginių, skirtų tautinių bendrijų tradicijoms puoselėti ir skleisti, supažindinti visuomenę su įvairiataute valstybės sankloda, skatinti ir

plėtoti skirtingų šalių tautų kultūrų dialogą formuojant įvairių tautybių visuomenės narių tarpusavio supratimą ir toleranciją, padėti tautinių bendrijų atstovams integruotis į Lietuvos visuomeninį kultūrinį gyvenimą. Vyko įvairių tautinių bendrijų kolektyvų koncertai, tautinių bendrijų menininkų kūrybos vakarai, popietės, vakaronės, kuriuose dalyvavo valstybinių institucijų atstovai, Lietuvoje reziduojantys užsienio šalių diplomatai: Lietuvos Respublikos Vyriausybės rūmuose organizuotas Lietuvos tautinių bendrijų diena skirtas iškilmingas minėjimas, kuriame dalyvavo tautinių bendrijų, kitų nevyriausybinėse organizacijų, valstybės institucijų atstovai, užsienio šalių diplomatai, atidaryta paroda „Lietuvos tautinės bendrijos: istorijos keliu“, suorganizuotas Nacionalinės M. K. Čiurlionio menų mokyklos 5–6 klasių smuikininkų ansamblio koncertas; įgyvendintas pilietiškumą ir bendruomeniškumą ugdomasis renginys „Lietuvos tautinės bendrijos: istoriniai aspektai ir dabartis“, kurio metu Vilniaus apskrities policijos pareigūnams pristatyti istoriniai ir statistiniai duomenys apie Lietuvos tautines bendrijas, jų nevyriausybinėse organizacijų veiklą atkuriant Lietuvos valstybingumą 1988–1990 m., dabarties veiklą ir aktualijas, pristatytos Lietuvos tautinių bendruomenių tradicijos ir papročiai; kartu su Lietuvos estų draugija organizuotos estų senųjų amatų kūrybinės dirbtuvės sekmadieninės mokyklos auklėtiniams ir draugijos nariams; surengtas jaunųjų Vilniaus poetų ir rašytojų, kuriančių rusų kalba, kūrybos pristatymas, skirtas jaunosios tautinių bendrijų kartos kūrybos pažinimui ir sklaidai; organizuotas šventinis koncertas, kuriame dalyvavo vaikų ir paauglių centro „Žvaigždžių studija“ nariai ir jų draugai: vaikų vokalinis ansamblis „Drugelis“, grupė „Mažyliukas“, vaikų šokio teatras „Angel project“, ir daugelis kitų renginių.

Meno parodų organizavimas

Tautinių bendrijų namuose surengtos 6 parodos, visuomenei pristatančios tautinių bendrijų atstovų kūrybą ir kartu daugiatautę mūsų šalies kultūrą bei suteikiančios tautinių bendrijų atstovams meninės saviraiškos galimybę: tapybos darbų paroda „Spalvos simfonija 4“, kurioje savo darbus pristatė 6 vilnietės dailininkės, tautinių bendrijų atstovės; romų vaikų piešinių paroda „15 akimirkų“, skirta Romų visuomenės centro penkiolikos metų veiklos sukaččiai, ir kt.

Susitikimų su Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjais organizavimas

Organizuotas susitikimas su Valstybinės kalbos komisijos pirmininke. Susitikimo metu aptartos tolesnės valstybinės kalbos mokymo perspektyvos Tautinių bendrijų namų Valstybinės kalbos mokymo centre.

Organizuotas susitikimas su Lietuvos žurnalistų sąjungos tarybos nariu Alfonsu Kairiu ir jo naujos knygos „Saulė visiems viena“ pristatymas. Renginio tikslas – skatinti kultūrų dialogą ir tarpusavio supratimą visuomenėje, ugdyti toleranciją ir pagarbą įvairioms kultūroms.

Susitikimų su užsienio šalių kultūros ir visuomenės veikėjais, kurių veikla pristatytų užsienio valstybės tautinių mažumų politiką (ar kultūrą), organizavimas

Surengtas susitikimas-koncertas su tarptautinį pripažinimą pelniusiu Moldovos pianistu, šiuo metu gyvenančiu Niujorke, Aleksanderiu Palei.

Seminarų ar apskritojo stalo diskusijų aktualiomis tautinėms mažumoms temomis (Tolerancijos dienos paminėjimas; Europos Tarybos Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos įgyvendinimas Lietuvoje) organizavimas

Surengtos 3 apskritojo stalo diskusijos: diskusija „Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos konvencijos įgyvendinimas Lietuvoje“; Tolerancijos diena skirta diskusijai apie tarpkultūrinę komunikaciją, jos realijas bei perspektyvas; diskusija „Žmogaus teisių užtikrinimas Lietuvoje“ apie Žmogaus teisių dienos reikšmę pasaulio visuomenei bei žmogaus teisių užtikrinimą Lietuvoje.

Tautinių mažumų festivalio organizavimas

Surengtas tradicija tapęs tautinių mažumų festivalis „Draugų būrys“. Koncertinėje festivalio programoje dalyvavo tautinių bendrijų meno saviveiklos kolektyvai: vokiečių bendruomenės ansamblis „Haimatgrius“, veteranų klubo „Draugystė“ ansamblis, baltarusių klubo „Siabryna“ ir totorių ansamblio „Ilsu“ solistai, Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos, Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazijos atstovai, Lietuvos graikų draugijos „Patrida“ šokių ansamblis „Elada“.

Renginių, istorinių archyvinių dokumentų pagrindu pristatančių visuomenei tautinių mažumų nevyriausybinų organizacijų veiklą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo procesuose, organizavimas Vilniuje, Kaune ar Alytuje

Organizuoti du renginiai Vilniuje ir Kauno įvairių tautų kultūrų centre, skirti tautinių mažumų nevyriausybinų organizacijų veiklai Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo procesuose. Renginių metu pristatyta demonstracinė sukauptos archyvinės medžiagos versija, pateiktos rekomendacijos apie tautinių bendrijų istorinio archyvo kaupimą bei jo pristatymą visuomenei.

2. Informacijos sklaida

Informacinės medžiagos tautinių bendrijų informaciniam leidiniui surinkimas iš Lietuvos tautinių mažumų nevyriausybinų organizacijų, leidinio parengimas, leidyba bei pristatymas Kauno, Klaipėdos, Alytaus, Vilniaus, Visagino, Kėdainių tautinių mažumų kultūros centruose

Parengti ir išleisti 4 informacinio biuletenio „Tautinių bendrijų naujienos“ numeriai, kuriuose pateikta šalies tautinėms bendrijoms aktuali informacinė medžiaga, pristatyti renginiai, susiję su tautinių bendrijų kultūros sklaida,

papročiais, tradicijomis, supažindinta su naujausiais leidiniais apie tautines bendrijas. Leidiniai perduoti Nacionalinei M. Mažvydo bibliotekai, Kauno apskrities viešajai bibliotekai, LR Seimo ir Vyriausybės nariams, tautinių bendrijų centrums: Kauno įvairių tautų kultūrų centrai (5 egz.), Klaipėdos tautinių kultūrų centrai (4 egz.) ir Simono Dacho namams (2 egz.), Alytaus tautinių mažumų kultūros centrai (2 egz.) ir Alytaus rusų kultūros draugijai „Malachit“ (1 egz.), Kėdainių krašto muziejaus daugiakultūriam centrai (3 egz.), Visagino kultūros centrai (4 egz.), bei platinti įvairių tautinių bendrijų ir kitų organizacijų renginiuose.

Informacinės medžiagos apie Lietuvos tautinių mažumų bendrijų kultūrinę veiklą, planuojamus ir įvykusius renginius pateikimas interneto svetainėje ir kitose visuomenės informavimo priemonėse

Tautinių bendrijų namų interneto svetainėje www.tbn.lt paskelbta 160 informacinių pranešimų apie įstaigos ir įvairių tautinių bendrijų organizuotus renginius, šventes, koncertus ir t. t. Buvo anonsuojami įvairūs tautinių bendrijų ir valstybinių švenčių renginiai. Siekiant plėsti informacijos apie tautines bendrijas gavėjų ratą, interneto svetainėje buvo viešinamos laikraščio „Lietuvos totoriai“ ir informacinio leidinio „Tautinių bendrijų naujienos“ elektroninės versijos.

Informacinių dokumentų, istorinė-archyvine medžiaga pagrindžiančių tautinių mažumų dalyvavimą Lietuvos valstybės Nepriklausomybės atstatymo procesuose 1990–1991 m., surinkimas iš Lietuvos tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų, dokumentų skaitmeninimas, dokumentų demonstracinės versijos parengimas.

Surinkta ir suskaitmeninta 70 informacinių dokumentų (fotografijų, nuotraukų, pažymėjimų, protokolų ir pan.), atspindinčių šalies tautinių bendrijų dalyvavimą Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo procesuose. Parengta dokumentų demonstracinė versija, kurioje pateikiama istorinė-archyvinė informacija apie Lietuvos tautinių bendrijų organizacijų kūrimosi laikotarpį: Lietuvos tarpnacionalinės koordinacinės asociacijos susiformavimą, jos tikslus ir uždavinius, organizuotas akcijas ir renginius, atskirų Lietuvos tautinių bendrijų organizacijų kūrimąsi, tautinių bendrijų dalyvavimą Baltijos kelyje (1989 m. rugpjūčio 23 d.), Tautybių departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsteigimą, Tautinių mažumų įstatymo priėmimą ir kt.

3. Informacinio centro veiklos organizavimas

Informacinio centro paslaugų teikimas Lietuvos tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų atstovams

Pagal sutartinius įsipareigojimus Informacinio centro įranga (kompiuteriais, spausdintuvais, kopijavimo aparatu, interneto prieiga) bei sukaupta literatūra

nemokamai 200 valandų naudojosi Lietuvoje oficialiai registruotų tautinių bendrijų organizacijų atstovai, įvairių šalių mokymo įstaigų moksleiviai ir studentai, besidomintys tautinių santykių raida šalyje, valstybės politika tautinių santykių srityje bei aktualijomis.

Nuolatinių metodinių-praktinių konsultacijų apie galimybes gauti finansavimą tautinių mažumų nevyriausybinų organizacijų kultūrinei veiklai teikimas

Suteikta 120 konsultacijų apie galimybes gauti paramą tautinių bendrijų nevyriausybinų organizacijų kultūrinei veiklai. Konsultacijų metu buvo teikiama nuolatinė metodinė-praktinė pagalba dėl paramos šaltinių tautinių bendrijų nevyriausybinų organizacijų veiklai paieškos, projektų paraiškų, prašymų, dalykinių laiškų ir kt. raštų įvairiems fondams bei institucijoms rengimo.

Tautinių bendrijų tarybos aptarnavimas ir Tarybos posėdžių (pasitarimų) techninis parengimas

Vykdytas Tautinių bendrijų tarybos posėdžių darbo techninis aptarnavimas. Organizuoti 5 tarybos posėdžiai, tarybos nariams nuolat teikta praktinė-metodinė pagalba, tarybos pirmininko pavedimu rengta ir siūsta įvairi informacija, pranešimai, kvietimai Tarybos nariams, suinteresuotoms valstybinėms institucijoms, rinkta ir platinta medžiaga tarybos posėdžiams, valstybinėms institucijoms.

4. Tautinių mažumų bendruomenių gebėjimų ugdymas ir stiprinimas

Tautinių mažumų atstovų valstybinės kalbos kursų I lygiu organizavimas

Organizuoti tautinių mažumų atstovų valstybinės kalbos mokymo kursai. Valstybinės kalbos mokymai organizuoti 49 klausytojams, kurie mokėsi 4 grupėse, kiekvienoje pagal 56 a. val. mokymo programą. Mokymas organizuotas dviem srautais: 2016 m. gegužės–birželio mėn. (3 klausytojų grupės) ir 2016 m. rugsėjo–gruodžio mėn. (1 klausytojų grupė). Pagal programą, skirtą įgyti I valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinei kategorijai, mokėsi 22 asmenys (A1 lygiu); pagal programą, skirtą įgyti II valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikacinei kategorijai, – 27 asmenys (B1 lygiu – 12, B2 – 15). Kursų metu buvo lavinami kalbėjimo, klausymo, skaitymo, rašymo įgūdžiai, mokoma vartoti taisyklingą valstybinę kalbą, bendrauti ja įvairiose institucijose, gauti ir teikti informaciją, reikšti nuomonę, kurti, rašyti dalykinius ir asmeninius laiškus, skelbimus, pildyti anketas ir pan. Valstybinės kalbos mokymo kursų pabaigoje dalyviai atliko baigiamąjį kalbos vartojimo ir skaitymo testą. Pagal Europos kalbų aplanką pasiekti šie lygiai: A1 – 22 asmenys, A2 – 2 asmenys, B1 – 10 asmenų ir B2 – 15 asmenų.

Tautinių mažumų nevyriausybinų organizacijų lyderių ir atstovų vadybos kursų organizavimas

Organizuoti tautinių mažumų lyderių ir atstovų vadybos kursai, kuriuose dalyvavo 16 tautinių mažumų (rusų, totorių, azerbaidžaniečių, graikų, kazachų, romų, armėnų) nevyriausybinų organizacijų lyderių bei kultūros centrų atstovų iš Alytaus, Vilniaus m. ir Vilniaus r. Kursai skirti renginių vadybos, tautinių bendrijų organizacijų veiklos organizavimo klausimams, kursų dalyviai supažindinti su informacija apie galimybes gauti paramą kultūros projektams, skatinantiems tautinių mažumų kultūrų plėtotę.

Nuolatinės metodinės-praktinės paramos finansinės atskaitomybės klausimais tautinių mažumų nevyriausybiniams organizacijoms teikimas

Nuolat teikta metodinė-praktinė pagalba tautinių bendrijų organizacijų lyderiams finansinės atskaitomybės klausimais. Suteikta 60 konsultacijų įvairiais tautinių bendrijų organizacijoms aktualiais finansinės atskaitomybės klausimais: teikiamų projektų sąmatų bei projektų finansinių ataskaitų, atskirų renginių sąmatų sudarymo, darbo stažo skaičiavimo, atlygio dirbant pagal autorines sutartis ir pan.

5. Patalpų suteikimas kultūrinei veiklai

Neatlygintinas patalpų (ne mažiau 500 kv. m. bendro ploto) ir būtinų įrangos (ekrano ir skaidrių projektoriaus, daugialypės terpės projektoriaus, kompiuterio, garso aparatūros, vaizdo grotuvo, televizoriaus, fotoaparato, fortepijono ar rojalio) suteikimas tautinių mažumų kultūriniais renginiams, repeticijoms, pasitarimams, susirinkimams bei neformaliojo ugdymo užsiėmimams organizuoti pagal poreikį darbo ir poilsio dienomis nuo 9.00 val. iki 21.00 val.

Tautinių bendrijų namų patalpos bei reikalinga įranga suteikta 300 įvairių tautinių bendrijų renginių (koncertams, susitikimams, šventėms, repeticijoms, pasitarimams, neformaliojo ugdymo užsiėmimams ir pan.). Tautinių bendrijų namų patalpos nemokamai suteiktos rusų, baltarusių, ukrainiečių, graikų, azerbaidžaniečių, estų, latvių, vokiečių, rumunų, moldavų, totorių, uzbekų, romų nevyriausybiniams organizacijoms jų įvairaus turinio renginiams.

3.2. VšĮ Kauno įvairių tautų kultūrų centras

VšĮ Kauno įvairių tautų kultūros centras, įsteigtas 2004 m., veikia kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir teikia šių sričių paslaugas visuomenės nariams, siekdamas sudaryti sąlygas pažinti tautines kultūras, išsaugoti tautinių mažumų savitumą, skatindamas tautinių mažumų kultūrinę veiklą, meninę

saviraišką, puoselėdamas gyventojų tautinę toleranciją ir daugiataučio įvairių kultūrų miesto tradicijas. Pagrindinės įgyvendinamos priemonės – įvairių kultūros, meno, paveldo, tarpdisciplininių projektų inicijavimas, kultūros renginių (koncertų, meno parodų, vakaronių, poezijos skaitymų, kulinarinio paveldo, knygų pristatymų ir t. t.) organizavimas, mokymų ir seminarų tautinių mažumų bendruomenių vadovams, lyderiams, aktyviems organizacijų nariams bei jaunimui rengimas. Įstaiga kviečia mokslininkus ir specialistus į mokslines konferencijas, seminarus ir diskusijas apie tautinių bendrijų istoriją, veiklą, aktualijas, problemas, integracijos procesus, taip pat kaupia, sistemina ir platina informacinę medžiagą apie tautines mažumas, padeda mokslininkams, studentams ir moksleiviams atlikti tyrimus, rengia pranešimus ir straipsnius spaudai, dalyvauja televizijos ir radijo laidose.

Bendradarbiaudamas su departamentu, Kauno įvairių tautų kultūrų centras 2016 m. vykdė šias veiklas:

1. Renginių organizavimas

Kultūros renginių, reprezentuojančių Lietuvos tautinių mažumų kultūros savastis bei tradicijas, organizavimas

Organizuota 30 kultūros renginių, reprezentuojančių Lietuvos tautinių mažumų kultūros savastis bei tradicijas. Renginiuose dalyvavo Kauno miesto tautinės bendrijos ir jų meno kolektyvai bei Kauno miesto menininkai, tautinių bendrijų atstovai: bendradarbiaujant su Lietuvos rusų susirinkimo Kauno klubu „Nadežda“ suorganizuotas atviras renginys „Staciatikių šv. Velykos“, kurio metu vyko kulinarinio paveldo ir tradicijų pristatymas Kauno miesto visuomenei; bendradarbiaujant su Kauno rusų kultūros centru „Mokslas – Šviesa“, surengtas ansamblio „Ruskaja piesnia“ koncertas „Padainuokim, draugai“, skirtas tradicinėms rusų dainoms ir jų pristatymui; organizuotas seminaras tautinių bendrijų jaunimui „Tarptautinių programų naudojimas jaunimo aktyvinimui „Plan B & Have Tea“ – pristatyta jaunimui skirta ES programos Erasmus+ dalis; surengtas jungtinis Kauno rusų ansamblio „Melodija“ ir Visagino ansamblio koncertas „Kokia daina be bajano“; bendradarbiaujant su G. Deržavino rusų literatūros klubu, organizuoti Kauno rusų poetų naujausios kūrybos skaitymai ir rusų ansamblio „Melodija“ koncertas; surengtas Lietuvos lenkų kolektyvų jungtinis koncertas, Kauno vokiečių ansamblio „Žaisa“ koncertas „Draugystės tiltai“; suorganizuotas tradicinis įvairių tautų trumpų filmų festivalis „GIFF 2016“; talkinant įvairių tautybių savanoriams, organizuotos kūrybinės dirbtuvės „Christmas Throught the Time“, kurių metu buvo kuriamos kalėdinės dekoracijos, pristatomas įvairių tautų kultūrinis paveldas; surengtas Kauno armėnų ansamblio „Hayrenik“ vadovės Emos Bojadžian ir jos mokinių koncertas bei kūrybinės dirbtuvės vaikams ir daugelis kitų kultūros renginių.

Meno ir dokumentinių parodų, reprezentuojančių įvairių tautybių kultūrą ir tarpkultūrinę visuomenę, organizavimas

Suorganizuotos 8 parodos, skirtos įvairių tautybių, jų istorijos, kultūros ir meno pažinimui: bendradarbiaujant su Kauno žydų bendruomene, surengta žydų portretų paroda „Prisiminimų aidai“; atidaryta fotografijų paroda „Islamas Lietuvoje“, kurioje dalyvavo Kauno musulmonų ir Kauno apskrities totorių bendruomenių atstovai; suorganizuota Kauno lenkų menininkės Gražinos Konstancijos Remeikaitės šaržų paroda; bendradarbiaujant su Kauno žydų bendruomene, Fridricho Eberto fondu ir fondu „Baltoji rožė“, surengta istorinių fotografijų paroda „Balta rožė“, pasakojanti apie Vokietijos studentų pasipriešinimą Hitlerio režimui 1942–1943 m.

Susitikimų su kultūros ir visuomenės veikėjais, kurių visuomeninė-politinė veikla ir (ar) kūryba yra reikšminga formuojant darnius įvairių tautinių grupių santykius, plėtojant tarpkultūrinį dialogą, organizavimas

Suorganizuoti 4 susitikimai su įvairiais kultūros ir visuomenės veikėjais: susitikimas su tarpkultūrinių santykių eksperte Giedre Biržyte apie skirtingų tautybių bendruomenių santykius Europoje ir Afrikoje; susitikimas su NVO ir tarptautinių santykių ekspertu Claude'u K. Migisha apie nevyriausybinių organizacijų vaidmenį ir sėkmės istorijas; susitikimas su kultūros tyrinėtoju ir meno kritiku dr. Tomu Pabedinsku apie kultūros bei meno socialinį vaidmenį; susitikimas su šiuo metu Lietuvoje gyvenančia žymia rusų poete Elena Kofman apie jos gyvenimą ir kūrybą.

Seminarų ir apskritojo stalo diskusijų tautinių mažumų temomis organizavimas

Surengti 4 seminarai-apskritojo stalo diskusijos tautinių mažumų temomis: seminaras „Tautinių bendrijų veiklos galimybės ir perspektyvos 2017 metams“; seminaras „Tautinių bendrijų dalyvavimas formuojant darnią valstybės politiką“; seminaras-diskusija „Tautinių bendrijų įtraukimas į ES projektų veiklas“ apie tautinių bendrijų įtraukimą į ES programų „Erasmus+“ ir „Creative Europe“ projektus; seminaras-diskusija „Tautinės bendrijos žiniasklaidoje“ apie informacijos, susijusios su tautinėmis bendrijomis, pateikimą žiniasklaidos priemonėse.

Tautinių mažumų ansamblių koncerto viešojoje Kauno miesto erdvėje organizavimas

Suorganizuotas koncertas-meno akcija „Kolektyvinis peizažas“ Laisvės alėjoje ir Kauno muzikinio teatro sodelyje. Koncerte, sujungusiam muziką, teatrą, gatvės meną ir medijas, dalyvavo tautinių bendrijų (armėnų, rusų, lenkų) muzikuojantis jaunimas, meno atlikėjai iš Italijos, Portugalijos, Kipro, Rumunijos, Prancūzijos.

2. Tautinių mažumų bendrijų gebėjimų ugdymas

Mokomųjų seminarų, skirtų tautinių mažumų bendrijų veiklos stiprinimui, organizavimas

Surengti 2 seminarai tautinių bendrijų veiklai stiprinti: seminaras tautinių bendrijų nariams, tautinių bendrijų jaunimui, studentams ir moksleiviams, „Tautinių bendrijų veiklos stiprinimas: narystė, jaunimo veikla ir galimybės“; seminaras „Tautinių bendrijų paraiškų kokybės tobulinimas“, dalyvaujant Kauno tautinių bendrijų vadovams ir nariams, Tautinių mažumų departamento, Tautinių bendrijų tarybos atstovams.

Mokomųjų seminarų, skirtų jaunimo veiklos aktyvinimui ir kūrybiškumo ugdymui tautinių mažumų bendrijose, organizavimas

Suorganizuoti 2 mokybieji seminarai, skirti tautinių bendrijų jaunimo veiklai aktyvinti.

Meninio ugdymo kursų organizavimas tautinių mažumų bendrijų nariams

Tautinių mažumų bendrijų nariams organizuoti 80 valandų meninio ugdymo kursai, kuriuose dalyvavo Kauno žydų bendruomenės, Lietuvos rusų susirinkimo Kauno klubo „Nadiežda“, Kauno rusų kultūros centro „Mokslas – Šviesa“ atstovai, kiti tautinių bendrijų nariai.

Praktinių mokymų dirbti kompiuterine įranga su internetu organizavimas

Tautinių bendrijų atstovams organizuota 60 valandų praktinių mokymų dirbti kompiuterine įranga. Surengtuose mokymuose tautinių bendrijų nariams suteikta galimybė tobulinti savo kompiuterinio raštingumo įgūdžius.

3. Informacijos sklaida

Visuomenės informavimas apie Lietuvos tautinių mažumų bendrijų kultūrą, veiklą, projektus ir renginius paslaugų teikėjo interneto svetainėje arba kitose visuomenės informavimo priemonėse

Informacija apie tautinių mažumų bendrijų kultūrą, veiklą ir projektus viešinta interneto svetainėse: kauno.diena.lt, pilnas.kaunas.lt, renginiai.lt, zpl.lt, lietuvosdiena.lrytas.lt, rootsntrautes.eu, delfi.lt, lzb.lt, kitais viešinimo kanalais.

Reprezentatyvių fotografijų, iliustruojančių Lietuvos tautinių bendrijų kultūrinę veiklą, sukūrimas ir pristatymas

2016 m. buvo sukurta ir visuomenei pristatyta 50 įvairių tautinių bendrijų veiklą iliustruojančių reprezentatyvių fotografijų.

4. Informacinės paslaugos tautinių mažumų bendrijų nariams

Individualių konsultacijų kultūros projektų vadybos klausimais teikimas tautinių mažumų bendrijų nariams.

Kauno įvairių tautų kultūros centre 2016 metais tautinių bendrijų atstovams buvo suteikta 50 individualių konsultacijų kultūros projektų vadybos klausimais.

Individualių konsultacijų kompiuterinio raštingumo klausimais teikimas tautinių mažumų bendrijų nariams

Suteikta 50 individualių konsultacijų kompiuterinio raštingumo klausimais.

Neatlygintino naudojimosi šiuolaikiškais, pakankamos darbinės spartos ir interneto prieigą turinčiais kompiuteriais paslauga

Suteikta galimybė tautinių bendrijų atstovams neatlygintinai naudotis interneto prieigą turinčiais kompiuteriais. Iš viso šia paslauga pasinaudota 150 valandų.

5. Patalpų ir įrangos suteikimas tautinių mažumų kultūrinei veiklai

Neatlygintinas patalpų Kaune, kurių bendras plotas turi būti ne mažesnis negu 160 m², ir būtinos įrangos (projektoriaus, nešiojamojo kompiuterio, spausdintuvo, kopijavimo, garso aparatūros (dv garso kolonėlės po ne mažiau kaip 700 W), vaizdo grotuvo, fotoaparato, pianino ar fortepijono) suteikimas tautinių mažumų bendrijų renginiams, repeticijoms ir neformaliojo ugdymo užsiėmimams organizuoti pagal poreikį darbo ir poilsio dienomis nuo 9.00 iki 21.00 val.

Tautinių bendrijų atstovams suteikta galimybė neatlygintinai naudotis patalpomis ir būtina įranga repeticijoms, neformaliojo ugdymo užsiėmimams, renginiams iš viso 150 kartų.

3.3. VšĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras

VšĮ Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras, įsteigtas 2006 m., veikia kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir teikia šių sričių paslaugas visuomenės nariams, siekdamas išsaugoti ir puoselėti Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros paveldą. Pagrindinės įgyvendinamos priemonės – tautinių mažumų folkloro mokyklos veiklos organizavimas, Lietuvos tautinių mažumų folkloro respublikinių festivalių, koncertų, parodų, tarptautinių folkloro festivalių rengimas, Lietuvos tautinių mažumų tradicinių kultūrų populiarinimas, seminarų, kursų pedagogams, studentams, moksleiviams, folkloro ansamblių dalyviams organizavimas, kolektyvų atestavimas, Lietuvos tautinių

mažumų tradicinę kultūrą reprezentuojančių leidinių, garso ir vaizdo įrašų leidyba, kasmetės vasaros folkloro mokyklos organizavimas, patalpų folkloro kolektyvų veiklai suteikimas, Lietuvos tautinių mažumų folkloro fiksavimas, garso ir vaizdo įrašų, kitos sukauptos medžiagos archyvavimas.

Bendradarbiaudamas su departamentu, Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras 2016 m. vykdė šias veiklas:

1. Tradicinės kultūros mokymo proceso organizavimas

Tautinių mažumų folkloro mokyklos veiklos organizavimas

Organizuota Tautinių mažumų folkloro mokyklos veikla, skirta savo tautos kultūros gilesniam pažinimui bei tolerancijos kitoms daugiatautės Lietuvos kultūroms ugdymui. Folkloro mokyklos veikloje dalyvavo rusų, baltarusių, lenkų, ukrainiečių bendrijų vaikai ir jaunimas. Pagal mokymo programą du kartus per savaitę buvo mokomasi liaudies šokių, muzikos istorijos, etnografijos istorijos, etnografinio solfedžio, tradicinio kostiumo gamybos, taip pat groti įvairiais muzikos instrumentais (armonika, akordeonu, bajaranu, balalaika, fortepijonu, mušamaisiais instrumentais ir kt.). Mokymo programos temos buvo parinktos pagal liaudies kalendorių, todėl kiekvieną temą užbaigdavo liaudies šventė, kurios metu mokiniai pristatydavo įgytas žinias ir pasiekimus.

Folkloro seminaro „Vilniaus krašto lenkų ir gudų vaikų folkloras“ organizavimas

Organizuotas folkloro seminaras „Vilniaus krašto lenkų ir gudų vaikų folkloras“, skirtas pristatyti seminaro dalyviams lenkų ir gudų etnografinę medžiagą, specialiai parinktą darbui su vaikais, supažindinti su pagrindiniais folkloro kolektyvo mokymosi proceso organizavimo aspektais, darbo su vaikų folkloro kolektyvu programų sudarymu.

Folkloro seminaro „Šalčininkų rajono gudų apeiginis folkloras“ organizavimas

Surengtas folkloro seminaras „Šalčininkų rajono gudų apeiginis folkloras“, kurio tikslas – supažindinti seminaro dalyvius su Lietuvos gudų tradicinės kultūros pavyzdžiais, skirtais darbui su vaikų folkloro kolektyvais, bei aptarti gudų ir lietuvių vaikų folkloro panašumus ir skirtumus. Seminare dalyvavo pedagogai, studentai, kultūros darbuotojai, besidomintys tradicijomis, papročiais. Skaityti pranešimai apie folkloro rūšis ir žanrus, vaikų folklorą Rytų Lietuvoje.

Seminaro „Darbo su tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro ansambliais metodika“ organizavimas Palangoje

Surengtas seminaras pedagogams, kultūros centrų darbuotojams, vaikų folkloro kolektyvų vadovams „Darbo su tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro ansambliais metodika“. Seminaro metu skaityti pranešimai apie vaikų

muzikinį folklorą ir tautosaką, lietuvių ir Lietuvos slavų tradicijas bei jų sąsajas. Apžvelgtas vaikų tradicinis kalendorius, teiktos rekomendacijos, kaip planuoti užsiėmimus su vaikais, ir pan. Pristatyti leidiniai, padedantys parinkti medžiagą liaudies teatro pastatymams, taip pat vaikų muzikinio folkloro medžiaga: dainos, žaidimai ir kt. Seminaro metu vyko praktiniai užsiėmimai, kurių metu demonstruoti kvėpavimo pratimai, įvairūs garso išgavimo būdai, praktiškai parodytas dainų mokymosi procesas ir pan.

Praktinių folkloro kursų tautinių mažumų vaikams ir jaunimui organizavimas Palangoje

Surengti 5 dienų praktiniai folkloro kursai Lietuvos tautinių mažumų folkloro kolektyvams iš Vilniaus, Visagino, Klaipėdos, Šalčininkų, Pabradės, Kauno, Zarasų (iš viso apie 150 dalyvių). Kursų metu pristatytos pažangiausios darbo su vaikais ir jaunimu metodikos. Vyko dainavimo, šokio, tradicinių amatų ir liaudies teatro užsiėmimai, liaudies muzikos ir šokių vakaronės, apvaliojo stalo diskusijos. Stovyklos atidarymo proga įvyko šventinis dalyvių koncertas, kurio metu ansambliai pristatė savo koncertines programas. Vyko tradicinio liaudies teatro pasirodymas – vaikai patys gamino kostiumus ir kitą reikalingą atributiką, vaidino, dainavo. Kursus vedė 16 Lietuvos, Rusijos, Baltarusijos, Lenkijos ir Ukrainos pedagogų. Kursai suteikė galimybę folkloro ansamblių vadovams, dalyviams, pedagogams, etninę kultūrą integruojantiems į dėstomą dalyką ir siekiantiems jos pritaikymo šiandienos poreikiams, pasisemti profesinių žinių, pasidalyti patirtimi.

Tarptautinės konferencijos „Tradicinė kultūra švietimo sistemoje. Įvairių šalių patirtis“ Lietuvos tautinių mažumų kultūros įstaigoms organizavimas Vilniuje

Vilniaus universitete surengta tarptautinė konferencija, skirta tautinių mažumų nematerialaus etninės kultūros paveldo išsaugojimo šiuolaikiniame globalizacijos pasaulyje temai. Konferencijoje dalyvavo Visagino, Šalčininkų kultūros centrų darbuotojai, tautinių mažumų folkloro ansambliai „Bylina“, „Prazdnik“, „Kalyna“, „Suzorje“, „Večiora“, „Arinuška“, „Sviato“, „Jurai“, „Traikotka“ ir kt., Lietuvos tautinių mažumų mokyklų, darželių pedagogai, muzikos vadovai, užsienio šalių: Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos – etninės kultūros tyrėjai, ekspertai ir pedagogai, folkloro ansamblių vadovai. Konferencijos metu skaityti pranešimai: „Lokalinės instrumentinės tradicijos mokymas šiuolaikinio miesto aplinkoje“, „Bendri ir individualūs teorinio muzikinio folkloro dėstymo Nacionalinėje Ukrainos muzikos akademijoje aspektai“, „Liaudies ir klasikinė muzika istorinėje perspektyvoje. Dėstymo gimnazijoje patirtis“, „Folkloro kolektyvai Baltarusijos Respublikos švietimo sistemoje“, „Muzikinio folkloro tyrinėjimas Sankt Peterburgo M. Musorgskio muzikos mokyklos solinio liaudies dainavimo skyriuje“, „Altajaus krašto Valstybinio menų muziejaus rusų tradicinės kultūros sektoriaus edukacinės programos“.

Susitikimo su Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėjais organizavimas Vilniuje

Surengtas susitikimas su Lietuvos kultūros ir visuomenės veikėju, nusipelnusiu Lietuvos rusų meno kūrėju, tarptautinių parodų dalyviu ir prestižinių premijų laureatu Anatolijumi Stiško. Susitikimo metu pristatyta svečio kūrybinio kelio raida, jo parodos „Sinfonia Pastorale iš Lyduokių kaimo“ atsiradimo ir pristatymo Lietuvoje ir užsienyje istorija, apžvelgtos etnografijos ir dailės sintezės apraiškos Lietuvos ir užsienio menininkų kūryboje, jų atsiradimą lemiantys veiksniai. Susitikime dalyvavo Vilniaus mokyklų, muzikos mokyklų, gimnazijų, aukštųjų mokyklų (B. Jonušo muzikos mokyklos, S. Kavalevskajos vidurinės mokyklos, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos, Karoliniškių gimnazijos, Naujininkų mokyklos, S. Neries gimnazijos, Jono Pauliaus II gimnazijos, Senamiesčio mokyklos, V. Kačalovo gimnazijos), Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centro mokiniai, studentai, pedagogai, Vilniaus visuomeninių organizacijų veikėjai.

2. Tautinių mažumų kultūros paveldo rinkimas ir išsaugojimas laikmenose

Folkloro ekspedicijų į Lietuvos tautinių mažumų gausiai apgyvendintą vietovę (Rūdninkai, Šalčininkų r.) organizavimas

Surengtos folkloro ekspedicijos ir pavienės išvykos į tautinių mažumų gausiai apgyvendintas Lietuvos vietas, siekiant užfiksuoti, surinkti ir išsaugoti tautinių mažumų kultūros paveldą. Įrašytas lenkų, baltarusių, rusų sentikių tradicinis dainavimas, užrašytos šv. Kalėdų giesmės ir pasakojimai apie šio kalendorinio laikotarpio valgius ir kalėdojimo papročius. Surengtos ekspedicijos į Šalčininkų r. Dieveniškių mstl., Turgelių k.; Riešės sen. Užugriovio k.; Alytaus ir Zarasų rajonų kaimus ir gyvenvietes. Padaryti XVI tarptautinės folkloro stovyklos įrašai, XI tarptautinio folkloro festivalio koncertų įrašai ir kt. Surinkta medžiaga (dainos, instrumentinė muzika ir liaudies giesmės) pristatyta folkloro stovyklos metu ir panaudota atnaujinant Lietuvos folkloro kolektyvų repertuarą. Visa medžiaga saugoma centro fonotekoje.

Sukauptos medžiagos archyvavimas naudojant mokslinius folkloro archyvavimo metodus

Sukaupta medžiaga sutvarkyta naudojant mokslinius folkloro archyvavimo metodus, parengta sukauptos medžiagos analizė. Surinktas folkloras įrašytas į skaitmenines laikmenas, sukataloguotas. Rinkinių pagrindu ruošiamos metodinės ir vaizdinės priemonės seminarams, pateikiama nauja medžiaga meno kolektyvų programoms.

2016 metais ypatingas dėmesys buvo kreipiamas sentikių muzikinio folkloro archyvinės medžiagos tvarkymui ir klasifikavimui, atsižvelgiant į tos medžiagos žanrinę priklausomybę įvairių etnografinių mikroregionų (Dieveniškių, Šalčininkų r., Zarasų r. ir kt.) muzikinio folkloro stilių, rusų bei baltarusių dainų vietines

tarmes. Surinkti muzikinio folkloro pavyzdžiai yra labai vertingi dėl dainų autentiškumo, archajiškumo, senovinio klodo dermių, ypatingos ritmikos ir žanrų įvairovės.

3. Lietuvos tautinių mažumų tradicinės kultūros puoselėjimas ir sklaida

Tautinių mažumų folkloro kolektyvų, reprezentuojančių Lietuvos tautinių mažumų (rusų sentikių, ukrainiečių, lenkų) kultūrą, koncertinių programų parengimas ir pristatymas Vilniaus koncertų salėje

Surengta daugiau nei 60 koncertų, kuriuose dalyvavo tautinių mažumų folkloro kolektyvai. Kalendorinės apeiginės šventės: šv. Kalėdų koncertai ir renginiai, „VI vaikų folkloro asamblėja“, „Staryj novyj god“, „Žiemos išlydėtuvės“, „Užgavėnės“, „Pavasario sutiktuvės“, šv. Velykų koncertai ir renginiai, „Šeimos dienos koncertas“, „Troica“, „Joninių koncertas“, „Rugiapjūtės apeigos“, XI tarptautinio folkloro festivalio „Pokrovskije kolokola“ koncertai: „Gyvoji tradicija“, „Unikalios tradicijos“, „Festivalio dalyvių meniniai portretai“, „Muzika gurmanams“, „Sakralinės muzikos koncertas“, liaudies šokio vakarai ir kt. Suorganizuotas respublikinis vaikų ir jaunimo folkloro ansamblių konkursas „Tradicijų paveldėtojai“, kuriame dalyvavo daugiau kaip 50 kolektyvų. Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje ir Piano.lt koncertų salėje surengti ansamblio „Arinuška“ koncertai, pristatyta nauja rusų liaudies romanso programa. Suorganizuotas folkloro ansamblių „Jurai“ (baltarusių), „Sviato“ (ukrainiečių), „Arinuška“ (rusų) koncertas, skirtas Lietuvos tautinių mažumų pavasario laikotarpio kalendorinių švenčių tradicijai. Pristatytos pavasario laikotarpio kalendorinių švenčių apeigos, dainuojamoji tradicija (dainos ir giesmės) ir tradicinės choreografijos pavyzdžiai.

Tautinių mažumų folkloro kolektyvų, reprezentuojančių Lietuvos rusų tradicinę kultūrą, koncertinės programos (ne trumpiau kaip 60 min.) parengimas ir pristatymas užsienyje

Surengtas ansamblio „Arinuška“ pasirodymas Gruzijoje. Koncerto metu pristatytos unikalios Lietuvos ir Rusijos dainuojamosios tradicijos – skirtingų Rusijos regionų šventinės ir sveikinamosios dainos, senoviniai kantai ir šokamieji kūriniai, senovinės lietuvių sutartinės. Suorganizuoti Lietuvos tautinių mažumų folkloro kolektyvų koncertai Lenkijoje, Rusijoje, Baltarusijoje ir kt.

Tarptautinio folkloro festivalio Vilniuje organizavimas

Surengtas XI tarptautinis folkloro festivalis „Pokrovskije kolokola“. Tai – Lietuvos tautinių bendrijų tradicinės kultūros festivalis, kasmet suburiantis apie 500 įvairių tautų dalyvių ir tapęs vienu didžiausių kultūros renginių Lietuvoje, sulaukiančių net tik didelio Lietuvos visuomenės, bet ir įvairių užsienio šalių susidomėjimo ir pripažinimo. 2016 m. festivalyje dalyvavo kolektyvai iš įvairių Lietuvos regionų, taip pat iš užsienio šalių: Baltarusijos, Estijos, Gruzijos, Ispanijos, Italijos, Latvijos, Lenkijos, Rusijos ir kt. Pagrindiniai festivalio koncertai vyko

geriausiose Vilniaus salėse: Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje, Šv. Jonų bažnyčioje, Šv. Kotrynos bažnyčioje, Vilniaus rotušėje, Vilniaus Dievo Motinos Ėmimo į Dangų katedroje, Lietuvos edukologijos universitete ir kt. Vyko apvaliojo stalo diskusijos, kuriose dalyvavo Lietuvos ir užsienio šalių folkloro specialistai. Spalvingi festivalio renginiai suteikė įvairių amžiaus ir socialinių grupių atstovams galimybę susipažinti su įvairių tautų tradicine kultūra.

Respublikinis tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvų ir solistų konkursas Vilniuje ir Visagine

Visagino kultūros centre ir Vilniaus rotušėje surengtas respublikinis tautinių mažumų vaikų ir jaunimo folkloro kolektyvų ir solistų konkursas „Tradicijų paveldėtojai“. Renginyje, kuriuo siekiama paskatinti vaikus ir jaunimą labiau domėtis tautiniu paveldu bei aktyviau įsitraukti į liaudies kultūros sklaidą, dalyvavo Lietuvos lenkų, rusų, ukrainiečių, baltarusių, romų, totorių, žydų, karaimų, armėnų folkloro kolektyvai iš Vilniaus, Visagino, Klaipėdos, Kauno, Šalčininkų, Šiaulių. Konkurso laureatams suteikta teisė dalyvauti tarptautiniame festivalyje „Pokrovskije kolokola“.

Kūrybinių dirbtuvių „Tautinių mažumų tradicinių amatų meistrai – vaikams“ Vilniuje organizavimas

Surengta tautinių mažumų tradicinių amatų mugė ir kūrybinės dirbtuvės. Buvo rodomas lėlių teatras ir meistraujamos lėlės, pasakoriai sekė liaudies pasakas, buvo pristatyti liaudies amatai – vejamos juostos, pinamos verbos, senuoju būdu apdirbamas linas, vilna, meistraujami juvelyriniai dirbiniai iš metalo, žalvario, lipdiniai iš molio ir kt. Renginys suteikė galimybę vaikams ne tik stebėti gamybos procesą, bet ir dalyvauti jame. Užsiėmimus vedė pedagoginio darbo su vaikais patirtį turintys meistrai.

4. Metodinė veikla

Tautinių mažumų meno kolektyvų konsultavimas, pasirengiant valstybės organizuojamiems renginiams ir tautinių mažumų tradicinėms kalendorinėms šventėms – šv. Kalėdoms, Užgavėnėms, šv. Velykoms, Joninėms, Žolinėms

Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centre buvo teikiama metodinė pagalba folkloro ansamblių atstovams repertuaro pasirinkimo, ruošiantis tradicinėms šventėms ir festivaliams, tinkamo autentiškos liaudies muzikos atlikimo, kitais klausimais. Metodinė parama suteikta Klaipėdos baltarusių folkloro ansambliui „Krinička“, lenkų folkloro ansambliui „Folk vibes“, Visagino kultūros centro baltarusių dainų ansambliui „Suzorje“. Papildomai metodinė parama buvo suteikta Klaipėdos „Pajūrio“ pagrindinės mokyklos rusų folkloro ansambliui „Veretionce“, Vilniaus Sofijos Kovalevskajos vidurinės mokyklos rusų folkloro ansambliui, Vilniaus rajono Čekoniškių vidurinės mokyklos ansambliui, Vilniaus lopšelio-darželio „Zylutė“ rusų folkloro ansambliui, vaikų folkloro ansambliui

„Debesėliai“, Pranciškaus Skorinos gimnazijos baltarusių liaudies dainų ansambliui, „Žavoronočki“, lenkų vaikų folkloro kolektyvui, „Vilenka“, Šalčininkų rajono savivaldybės kultūros centro lenkų folkloro ansambliui, „Turgielanka“, žydų folkloro ansambliui, „Klezmer klängen“, baltarusių vaikų folkloro kolektyvui, „Lenok“, rusų vaikų folkloro kolektyvui, „Vesnuški“, Vilniaus darželio-mokyklos „Berželis“ rusų folkloro ansambliui, Simono Konarskio vidurinės mokyklos lenkų liaudies dainų ir šokio kolektyvui „Svitezianka“, I. Kraševskio vidurinės mokyklos lenkų liaudies dainų ir šokio kolektyvui, Vilniaus darželio-mokyklos „Šaltinėlis“ vaikų šokių ansambliui „Sto uśmiechów“, Vilniaus Jono Pauliaus II progimnazijos lenkų liaudies dainų ansambliui „Nastolatki“, tradicinių amatų meistrams ir kt.

Informacijos teikimas folkloro ir etnografijos klausimais (fonoteka, videoteka, biblioteka) Vilniuje

Centre nuolat veikia fonoteka, videoteka, biblioteka, kuriomis naudojasi besidomintys folkloru, žurnalistai, užsienio svečiai. Čia saugomi ekspedicijų metu centro darbuotojų surinkti tradicinės muzikos, šokių, švenčių, apeigų parodydžiai, tarptautinių festivalių ir kitų renginių vaizdo ir garso įrašai.

Tautinių mažumų folkloro kolektyvų atestacija

Remiantis „Kategorijų suteikimo Lietuvos tautinių mažumų mėgėjų meno kolektyvams pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus komisijų darbo tvarkos aprašu“, 2016 m. buvo vykdyta kolektyvų atestacija. Lietuvos tautinių mažumų mėgėjų meno kolektyvų pagal meninį lygį, veiklą ir pasiektus rezultatus folkloro kolektyvo I meninė kategorija suteikta Klaipėdos „Pajūrio“ pagrindinės mokyklos folkloro ansambliui „Veretioncé“ (vadovė Marija Serebriakova).

5. Informacijos sklaida

Informacija apie tautinių mažumų tradicinės kultūros įvykius buvo viešinama kultūros ir bendrosios informacijos interneto svetainėse, kultūros dienraščiuose ir žurnaluose (lietuvių, lenkų, rusų kalbomis): „Respublika“, „Lietuvos žinios“, „Obzor“, „Ekspress nedelia“, Bernardinai.lt, RU.DELFI.LT, taip pat Vilniaus turizmo ir informacijos centre, leidžiamuose plakatuose ir programėlėse.

6. Patalpų suteikimas kultūrinei veiklai

Patalpų (100 kv. m.) ir būtinų įrangos (kompiuterio, garso aparatūros, vaizdo grotuvo, televizoriaus, fotoaparato ir muzikos instrumentų: fortepijono, bajoro, armonikos, smuiko, mušamųjų) suteikimas nemokamai tautinių mažumų folkloro kolektyvams kultūriniais renginiams ir repeticijoms organizuoti pagal poreikį darbo ir poilsio dienomis

2016 m. centro patalpomis bei muzikos instrumentais ir aparatūra naudojo si folkloro ansambliai „Zezigrad“, „Bylina“, „Turgelanka“, „Kalyna“, „Suzorje“.

3.4. VšĮ Romų visuomenės centras

2001 m. įsteigtas Romų visuomenės centras įgyvendina romų tautinės mažumos integracijos į Lietuvos visuomenę priemones, apimančias ikimokyklinį ir priešmokyklinį romų vaikų ugdymą, neformalųjį ugdymą, suaugusiųjų mokymus ir pan., teikia tarpkultūrinio tarpininkavimo paslaugas bei vykdo veiklas, skirtas romų tautinei tapatybei išsaugoti ir puoselėti bei tarpkultūriniam dialogui ugdyti.

Bendradarbiaudamas su departamentu, Romų visuomenės centras 2016 m. vykdė šias veiklas:

1. Romų vaikų neformaliojo ugdymo renginių organizavimas Vilniuje

Integracijos ir socializacijos užsiėmimų organizavimas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams

Organizuoti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupių socializacijos ir integracijos užsiėmimai, kurių tikslas – ugdyti vaikų socialinius įgūdžius, formuoti elgesio normas, skatinti vaikų motyvaciją ir integraciją į platesnę visuomenę. 2016 m. užsiėmimus lankė 20 vaikų, dauguma iš Vilniaus Kirtimų taboro daugiavaikių, nepasiturinčių šeimų. Užsiėmimus vedė kvalifikuotos pedagogės. 2016 m. šiems užsiėmimams skirta 240 valandų.

Integracijos ir socializacijos užsiėmimų organizavimas mokyklinio amžiaus vaikams

Organizuoti integracijos ir socializacijos užsiėmimai mokyklinio amžiaus romų vaikams. 2016 m. šiuos užsiėmimus lankė 30 vaikų. Vyko grupinės ir individualios konsultacijos. Užsiėmimų metu nagrinėtos temos apie toleranciją, diskriminaciją, paprotinę teisę ir tradicijas, ankstyvųjų santuokų problemas, daug dėmesio skirta lytiškumo ugdymui, atsakingos tėvystės įgūdžių formavimui. 2016 m. šioms konsultacijoms skirta 440 valandų.

Romų muzikos ir dainavimo būrelio organizavimas

Organizuota romų vaikų muzikos ir dainavimo būrelio veikla. Būrelį, kurio tikslas – paskatinti romų vaikus domėtis romų tradicine kultūra, folkloru, supažindinti juos ir su lietuvių muzika, lankė 10 romų vaikų. Sudarytas koncertinis romų autentiškų dainų repertuaras, vyko pasirodymai. Užsiėmimams 2016 m. skirta 264 val.

Romų tautinių šokių būrelio organizavimas

Organizuota romų tautinių šokių būrelio veikla. Tautinių šokių būrelio užsiėmimus vedė ansamblio „Sare roma“ šokėja Anžela Kaldaros. Būrelį lankė 10 vaikų ir paauglių. Užsiėmimams skirta 264 val.

Meno terapijos ir dailės būrelio organizavimas

Organizuota dailės būrelio veikla. Būrelio metu taikyta meno terapijos metodika, skatinanti vaikų saviraišką, kelianti jų savivertę bei pasitikėjimą savimi. 2016 m. būrelį nuolat lankė 10 vaikų. Organizuotos kūrybinės dirbtuvės, piešinių ekspozicijos. Šiai veiklai skirtos 104 val.

Romų vaikų pilietiškumo ir bendruomeninių gebėjimų ugdymo užsiėmimų organizavimas

2016 m. vykdytos įvairios romų vaikų bendruomeninių gebėjimų ugdymui skirtos veiklos, į jas įtraukiant suaugusius šeimos narius. Surengta daugiau kaip 20 renginių: organizuota paskaita „Motinos diena – valstybinė šventė“, kurioje dalyvavo dienos centrą lankantys paaugliai, jų mamos, globėjos, senelės; organizuotos pažintinės iškylos į Bernardinų sodą; dalyvauta įžuvinimo akcijoje Vilnelės upėje, kurią antrus metus organizuoja Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos; dalyvauta visuotinėje tvarkymosi akcijoje „DAROM“. Šių veiklų tikslas – ugdyti vaikų socialinius įgūdžius, ugdyti meilę gamtai, formuoti ekologinius įgūdžius. Airijos ambasados iniciatyva surengta Romų visuomenės centrą lankančių vaikų išvyka į tarptautinį teatro festivalį „LABAS“, žiūrėtas spektaklis „Istorija apie spalvas“. Tarptautinę vaikų gynimo dieną, birželio 1-ąją, dalyvauta Vyriausybės rūmuose vykusiame Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus globojamajame renginyje „Vaikų žvaigždynas“. Organizuotas užsiėmimas „Jaunasis virėjas“, kurio tikslas – plėsti vaikų akiratį apie sveiką mitybą, ugdyti vaikų žinias apie maisto produktų rūšis ir jų kilmę, ugdyti socialinius ir higienos įgūdžius bei skatinti savarankiškumą ir kūrybiškumą. Užsiėmimo metu vaikai buvo supažindinti su saugaus elgesio bei higienos taisyklėmis gaminant maistą. Organizuota stalo žaidimų popietė, kurioje dalyvavo 10 Romų visuomenės centrą lankančių vaikų, paauglių bei jų tėvelių. Geriausiems vasaros poilsio stovyklos „Guosta“ stovyklautojams bei Romų visuomenės centro organizuoto renginio „Linksmieji startai“ laimėtojams suorganizuota išvyka į kino teatrą „Forum Cinemas Vingis“. Tradicinė šventė dienos centro vaikams suorganizuota mokslo metų pradžios proga. Šventėje dalyvavo svečiai iš valstybės institucijų, įvairių organizacijų, jos metu vyko žaidimų, šokių, piešimo konkursai. Surengta romų vaikų išvyka į žirgyną. Dalyvauta socialinėje akcijoje „ŽvejOK 2016“ Arvydų žuvininkystės ūkyje, edukacinio projekto „Kultūrų ratas“ renginyje Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centre. Dalyvauta Vaikų dienos centro „Padėk pritapti“ organizuotame Tarptautinei romų kalbos dienai skirtame renginyje „Pažink romų tradicijas ir kalbą“ Kirtimų kultūros centre. Renginyje dalyvavo Panevėžio vaikų dienos užimtumo centro, Ukmergės „Šilo“ pagrindinės mokyklos Antakalnio pradinio ugdymo skyriaus moksleiviai, dienos centrą „Padėk pritapti“ lankantys vaikai, Lietuvos sakaliukų sąjungos Alytaus ir

Radviliškio skyriaus vaikai. Minint Tolerancijos dieną, suorganizuota diskusija „Kas yra tolerancija“ apie XX a. istorijos pavyzdžius, susijusius su netolerancija kitai tautai, religijai ar rasei, bei netolerancijos pasekmes. Bendradarbiaujant su socialine įdarbinimo agentūra SOPA, suorganizuotas vyresnio amžiaus romų vaikams ir suaugusiesiems skirtas profesinio orientavimo renginys apie profesijos pasirinkimą bei įdarbinimo galimybes. Tęsėsi bendradarbiavimas su Naujosios Vilnios biblioteka, įgyvendinant projektą „Kultūrų dialogas vienijs: programa romų vaikams ir jaunimui“, kurį vainikavo bendras bibliotekos ir Romų visuomenės centro lankytojų, 11–13 m. amžiaus vaikų, spektaklis „Iš romų gyvenimo“. Vyko bendradarbiavimas su Trakų švietimo centru, įgyvendinant projektą „Pažinkime vieni kitus“. Projekto veiklose, be lietuvių, dalyvavo skirtingų tautinių mažumų vaikai – lenkai, rusai, karaimai, romai. Romų visuomenės centre viešėjo studentai ir dėstytojai iš Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto ir jo partnerių: Belgijos (*VIVES University College*), Danijos (*University College Syddanmark*), Jungtinės Karalystės (*University of Northumbria at Newcastle*), Nyderlandų (*Hanze University of Applied Sciences*), Portugalijos (*Instituto Politécnico de Coimbra*), Turkijos (*Balikesir University*) universitetų ir kolegijų. Projekto „Inclusive Education in Early Childhood: Developing Good Practices“, kurio tikslas – iširti inkliuzinio ugdymo situaciją kiekvienoje šalyje-partnerėje bei parengti gerosios praktikos pavyzdžiais grįstą įtraukiojo ugdymo metodinių priemonių paketą, skirtą su ankstyvojo amžiaus vaikais (nuo 0 iki 8 m.) dirbantiems pedagogams, dalyviai stebėjo užsiėmimus, bendravo su romais, dirbančiais Romų visuomenės centre, domėjosi centro veikla bei Kirtimų taboro problemomis.

Romų vaikų integracijos ir tautinio identiteto puoselėjimo vasaros stovyklos Lietuvoje

Patiems stropiausiems romų bendruomenės vaikams suorganizuota stovykla kaimo turizmo sodyboje „Guosta“. Vaikai dalyvavo įvairiose kūrybiškumo ir bendruomeniškumo ugdymo bei romų identiteto ir tradicijų puoselėjimo veiklose.

2. Romų įgalinimas ir įgūdžių ugdymas

Tarpkultūrinis tarpininkavimas

Pagal poreikį ir tiesiogiai teikta pagalba romams ir jų šeimomis, identifikuojant socialines problemas, surandant sprendimus, patariant, suteikiant lydimąją pagalbą. Bendras kontaktinių valandų skaičius 2016 m. – 1 440 val. Pagalba suteikta 234 romams: kas antram Vilniaus Kirtimų romų taboro gyventojui ir romams iš Šalčininkų, Varėnos, Vilniaus, Panevėžio, Šiaulių, Marijampolės, Anykščių. Pagrindinės konsultavimo temos – skurdo mažinimas, skolos, pašalpos, baudos.

Informacinių paslaugų teikimas romų bendruomenės atstovams

Romų visuomenės centre romų bendruomenės nariams užtikrinta prieiga prie interneto, sudarytos sąlygos ugdyti kompiuterinį raštingumą. Nuolat veikė Informacinis centras – romų bendruomenės atstovai galėjo nemokamai naudotis 5 kompiuteriais, interneto ryšiu. Pagal poreikį buvo teikiamos konsultacijos, padedančios formuoti bei ugdyti kompiuterinio raštingumo įgūdžius. Skirta 1 920 val.

Individualių konsultacijų kompiuterinio raštingumo klausimais teikimas romams

Vyko individualios kompiuterinio raštingumo konsultacijos, kurių metu Romų visuomenės centro specialistai padėjo romų atstovams ugdyti naudojimosi kompiuteriu įgūdžius, atlikti užduotis, supažindino juos su kompiuterinėmis programomis ir pan. Suteikta 180 konsultacijų.

Valstybinės kalbos kursų I lygiu organizavimas Eišiškėse

Valstybinė lietuvių kalba buvo dėstoma 10 asmenų grupei. Kursų trukmė – 96 val.

Teisinio raštingumo konsultacijos Vilniuje ir Eišiškėse

Bendradarbiaujant su profesionaliais teisininkais, studentais ir savanoriais, organizuotos teisinio raštingumo konsultacijos romų bendruomenės nariams. Konsultacijų metu vyko praktinės užduotys: dokumentų įvairiais teisiniais klausimais rengimas; gvildintos aktualios temos: LR pilietybės įstatymo taikymas, leidimai nuolat ir laikinai gyventi Lietuvoje, globos ir rūpybos bei kiti klausimai. Konsultacijoms skirtos 96 valandos.

Romų bendruomenės įgalinimo renginiai

2016 m. Romų visuomenės centras organizavo 4 romų bendruomenės įgalinimo renginius, skirtus lyderių mokymams, moterų organizacijų kūrimo skatinimui, tarpininkų motyvavimui. Organizuoti romų organizacijų atstovų mokymai apie iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Dirbkime kartu su romais – naujos galimybės ir iššūkiai“ ir Tautinių mažumų departamento vykdytą projektą „Vietinės romų platformos – kelias link bendradarbiavimo su savivaldybėmis“. Mokymų metu vykusios diskusijos temos: partnerių funkcijų ir veiklų derinimas, abiejų projektų užduočių ir veiklų suderinamumas. Marijampolėje organizuotas informacinis seminaras vietinei bendruomenei. Seminaro metu aptartos Marijampolės romų bendruomenės dalyvavimo įvairiuose projektuose galimybės bei naujai susikūrusios organizacijos „Romų kelias“ veiklos ir perspektyvos. Surengti romų tarpininkams skirti mokymai, kurių metu patirtimi dalijosi Romų mediatorių programą

Baltarusijoje koordinuojanti organizacija – Lygių teisių ekspertizės centras. Aptartos 2014–2020 m. Europos kaimynystės priemonės, Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programa, Tautinių mažumų departamento vykdomos programos, Finansų ministerijos EEE mechanizmų programa, dalyvavimo programose paraiškų rengimo klausimai ir pan. Surengti mokymai organizacijų lyderiams, skirti vidinių struktūrų ir tarpusavio santykių tobulinimui. Su komunikacijos formomis ir kanalais bei viešinimo tikslais mokymo dalyvius supažindino Europos socialinio fondo agentūros ekspertai.

3. Romų kultūros ir tradicijų puoselėjimas ir sklaida

Romų vaikų kolektyvo koncertinės programos pristatymas Lietuvoje

Romų visuomenės centro ansamblio „Roma de drom“ dainininkai ir šokėjai dalyvavo 6 koncertuose: Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Vilniaus miesto bendrijos renginyje „Lietuva – mūsų namai“ Vilniaus Karininkų ramovėje; XIV Lietuvos tautinių mažumų šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų festivalyje Visagine; romų jaunimo festivalyje „Tambūrinas“ Šiauliuose (šiam renginiui buvo parengta nauja programa); romų Holokausto aukų atminimui skirtame renginyje Panevėžyje; įvairių Lietuvos tautinių bendruomenių koncerte kartu su Lentvario „Vermės“ gimnazijos, Lietuvos karaimų bendrijos, Vilniaus Šolomo Aleichemo ORT gimnazijos, Šalčininkų r. Butrimonių A. Krepštelio gimnazijos, Vilniaus lietuvių namų, Vilniaus P. Skorinos gimnazijos kolektyvais; taip pat kuriamam vaizdo filmui „Kultūrų pynė“ skirtame pasirodyme kartu su Naujosios Vilnios bibliotekos Dienos centro „Mūsų nameliai“ vaikais.

Romų vaikų piešinių parodų organizavimas Vilniuje

Surengtos romų vaikų piešinių parodos: romų vaikų piešinių paroda Lapelių bendruomenėje (Širvintų r.) bei Romų visuomenės centro penkiolikos metų veiklos sukakčiai skirta paroda „15 akimirku“.

Romų Holokausto aukų minėjimo organizavimas

Paminėta Tarptautinė romų Holokausto aukų atminimo diena Vilniuje. Vyko aukų pagerbimo ceremonija Panerių memoriale, Lenkijos televizijos filmo apie poetę romę „Papuša“ („Papusza“) peržiūra Genocido aukų muziejuje.

4. Informacijos sklaida

Visuomenės informavimas apie Lietuvos romų tautinės mažumos aktualijas, organizacijų veiklą, projektus ir renginius

Rengti ir viešinti informaciniai pranešimai interneto svetainėje www.roma.lt, Romų visuomenės centro „Facebook“ paskyroje, kitose priemonėse. 2016 m. parengti 48 pranešimai.

5. Patalpų ir įrangos suteikimas romų nevyriausybinų organizacijų veiklai arba su romais dirbančių organizacijų veiklai

Patalpų ir būtinos įrangos suteikimas nemokamai romų bendruomenės renginiams organizuoti pagal poreikį

Suteiktos patalpos 21 romų bendruomenės renginiui.

4. NEFORMALUSIS UGDYMAS

Lietuvoje aktyviai veikia keturiasdešimt dvi tautinių mažumų šeštadieninės ir sekmadieninės mokyklos, jose mokosi apie 1 000 įvairaus amžiaus vaikų ir jaunimo. Neformaliojo ugdymo mokyklas turi 16 Lietuvos tautinių mažumų: armėnai (2), azerbaidžaniečiai (1), baltarusiai (2), estai (1), graikai (2), karaimai (1), kazachai (1), latviai (2), lenkai (12), romai (1), rusai (4), totoriai (4), ukrainiečiai (3), uzbekai (1), vokiečiai (3), žydai (2).

2016 m. gautos 44 paraiškos šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų veiklai finansuoti, iš jų net 42 projektams skirtas dalinis finansavimas – iš viso 50 200 eurų. 2015 m. tai pačiai veiklai buvo skirta 13 400 eurų.

Už skirtas lėšas 2016 m. šeštadieninės ir sekmadieninės mokyklos įsigijo kompiuterių, spausdintuvų, įgarsinimo technikos, muzikos instrumentų, tautinių rūbų vaikų ir jaunimo ansambliams, vykdė kultūrinius projektus, skatinančius tautinių mažumų kultūrų pažinimą ir integraciją į Lietuvos visuomenę.

Departamentas, siekdamas suaktyvinti šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų veiklą, skatindamas toleranciją ir pagarbą tautinėms kultūroms, 2016 m. gegužės 14–15 d. Visagine suorganizavo XIV Lietuvos tautinių mažumų šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų festivalį „Paukščio simbolis mano kultūroje“, kuriame dalyvavo 20 tautinių mažumų vaikų ir jaunimo kolektyvų iš įvairių Lietuvos regionų – iš viso 230 dalyvių.

armėnai	2	■
azerbaidžaniečiai	1	■
baltarusiai	2	■
estai	1	■
graikai	2	■
karaimai	1	■
kazachai	1	■
latviai	2	■
lenkai	12	■
romai	1	■
rusai	4	■
totoriai	4	■
ukrainiečiai	3	■
uzbekai	1	■
vokiečiai	3	■
žydai	2	■

Igyvendindamas neformaliojo tautinių mažumų švietimo priemones, departamentas 2016 m. rugsėjo 22–23 d. Birštone suorganizavo seminarą Lietuvos tautinių bendrijų šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų mokytojams „Ugdymas daugiakultūroje aplinkoje“, kuriame buvo pristatytos aktualios temos: neformaliojo ugdymo mokyklų mokymo turinys, aktyvūs darbo metodai, mokymo priemonės ir metodika, dvikalbystės problematika, sudaryta galimybė pasidalyti sukaupta patirtimi. Seminare dalyvavo 24 šeštadieninių ir sekmadieninių mokyklų mokytojai iš įvairių Lietuvos regionų. Pateikus klausimyną prieš seminarą, išryškintos aktualios problemos, su kuriomis susiduria tautinių mažumų neformaliojo ugdymo mokyklų mokytojai: nėra tam pritaikytų vadovėlių, lankomumas, tėvų dalyvavimas, nėra praktinio kalbos panaudojimo (armėnai, azerbaidžaniečiai, latviai, estai, graikai ir kt.), dvikalbystė, amžiaus skirtumas, metodinės medžiagos trūkumas, mokytojai dirba visuomeniniais pagrindais, trūksta patalpų ir įrangos kt. Atsižvelgiant į išvardytas problemas, bus parenkamos aktualios temos organizuojant seminarą 2017 m.

3. TARPTAUTINIS IR NACIONALINIS BENDRADARBIAVIMAS

1. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Siekdamas vykdyti Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus tautinių mažumų teisių apsaugos ir kultūrinio tapatumo išsaugojimo srityse, departamentas atliko tarptautinių teisės aktų įgyvendinimo monitoringą, teikė ataskaitas, organizavo tarptautinių organizacijų atstovų vizitus, tarptautines konferencijas. Organizuoti susitikimai su užsienio valstybių delegacijų, diplomatinių tarnybų: Graikijos, Izraelio, JAV, Lenkijos, Turkijos, Ukrainos, tarptautinių organizacijų atstovais. Susitikimų metu aptartos dvišalio ir daugiašalio bendradarbiavimo galimybės tautinių mažumų integracijos srityje, tarpkultūrinė komunikacija, kiti aktualūs klausimai.

Bendradarbiaujant su Estijos tautinių mažumų politikos formavimo ir gyvendinimo institucijomis, 2016 m. organizuota tarptautinė konferencija, kurios metu pristatytos šalių politikos kryptys tautinių mažumų srityje, diskutuota apie efektyvią žiniasklaidos komunikacijos strategiją, dalytasi patirtimi apie šalių vykdomas tautinių mažumų integracijos priemones, kt.

ECRI ataskaitų apie padėties, susijusios su rasizmu ir netolerancija, Lietuvoje įgyvendinimo stebėseną

Nuo 2016 m. sausio 13 d. departamentas yra atsakingas už Lietuvos veiksmų derinimą su Europos komisija kovai su rasizmu ir netolerancija (ECRI). Departamentui pavesta vykdyti ECRI ataskaitų, kuriose analizuojama rasizmo ir netolerancijos situacija šalyje, bei pateikiamos rekomendacijos dėl galimų veiksmų ir priemonių sprendžiant nustatytas problemas stebėseną ir įgyvendinimą.

2016 m. birželio 8 d. paskelbta penktoji ataskaita apie Lietuvą, kurioje ECRI pripažino šalies nuo 2011 m. įvykdytą pažangą, sprendžiant klausimus,

susijusius su rasizmu ir diskriminacija. Teigiamai įvertintas Nediskriminavimo skatinimo 2015–2020 m. tarpinstitucinis veiklos planas, kuriuo siekiama mažinti diskriminaciją Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme nustatytais pagrindais, didinant visuomenės sąmoningumą ir informuotumą apie pažeidžiamų grupių padėtį. Palankiai įvertintas Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2015–2020 m. veiksmų planas, kurį įgyvendinant vykdomos priemonės, skirtos romų diskriminacijos ir socialinės atskirties mažinimui, romų dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimui, romų bendruomenės sąmoningumo, taip pat visuomenės tolerancijos romų tautinei mažumai didinimui. Pažymėta, kad Lietuvoje per ataskaitinį laikotarpį įvykę teigiami teisėkūros pokyčiai leidžia užtikrinti pažeidžiamų visuomenės grupių lygias galimybes į sveikatos priežiūrą ir socialinę paramą. ECRI ataskaitoje taip pat nurodytos tobulintinos sritys ir pateiktos rekomendacijos dėl tolesnių veiksmų ir priemonių, visų pirma, sprendžiant romų švietimo ir dalyvavimo darbo rinkoje klausimus bei kovojant su neapykantos kurstymu dėl tautybės ir lytinės orientacijos.

Europos komisija prieš rasizmą ir netoleranciją yra 1993 metais Europos Tarybos įkurta nepriklausoma žmogaus teisių stebėsenos institucija, skirta kovai su rasizmu, diskriminacija, ksenofobija, antisemitizmu ir netolerancija. Komisija, kurią sudaro 47 ekspertai ir keletas nuolatinių stebėtojų, reguliariai skelbia ataskaitas apie Europos Tarybos valstybes nares. Ataskaitose analizuojama rasizmo ir netolerancijos situacija valstybėse narėse, įvertinama, kaip buvo vykdomos ankstesnėse ECRI ataskaitose pateiktos rekomendacijos, kokių priemonių valstybės narės ėmėsi aktualiems klausimams spręsti bei kokie nauji pasiekimai įvyko vertinamose šalyse ataskaitiniu laikotarpiu. Ataskaitose pateikiami bendrosios politikos pasiūlymai ir rekomendacijos. Rasizmo ir netolerancijos analizės vykdomos 5 metų ciklais. Nuo 2002 m. ECRI dirba Lietuvos atstovas – VDU Politikos mokslų ir diplomatijos fakulteto dekanas, politologas profesorius Šarūnas Liekis.

Pranešimų apie ET tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje rengimas

Departamentas kartu su suinteresuotomis valstybės institucijoms 2016 m. parengė Lietuvos Respublikos ketvirtąjį pranešimą apie Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos įgyvendinimą Lietuvoje, kuris pateiktas Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos sekretoriatui.

Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija yra vienas pagrindinių tarptautinių dokumentų, įtvirtinančių tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių ir laisvių apsaugą. Valstybė, tapusi šios konvencijos nare, įsipareigoja visapusiškai užtikrinti tautinėms mažumoms priklausančių asmenų lygybę visose ekonominio, socialinio, politinio ir kultūrinio gyvenimo srityse, taip

pat sąlygas, būtinas tokiems asmenims reikšti, puoselėti ir plėtoti savo kultūrą ir tautinę priklausomybę. Pranešimai apie valstybių teises ir kitas priemones, kurių imamasi konvencijos nuostatomis įgyvendinti, rengiami kas penkeri metai.

Ataskaita Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybai apie tautinių mažumų padėtį Lietuvoje

Departamentas parengė išsamią informaciją apie romų padėtį Lietuvoje 2012–2016 m. bei šiuo laikotarpiu vykdytas priemones romų teisių srityje, skirtą bendrai Lietuvos ataskaitai apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje 2012–2016 m. Departamento atstovas dalyvavo Vyriausybės delegacijoje, sudarytoje iš suinteresuotų valstybės institucijų atstovų, kuri Lietuvos 2012–2016 metų ataskaitą apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje pristatė Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos vykdomoje visuotinėje periodinėje peržiūroje Ženevoje.

Visuotinė periodinė peržiūra yra žmogaus teisių mechanizmas, veikiantis nuo 2008 m. Juo siekiama įvertinti bendrą žmogaus teisių padėtį kiekvienoje JT valstybėje narėje, pateikiant rekomendacijas dėl žmogaus teisių užtikrinimo. Šalių visuotinė periodinė peržiūra atliekama kas penkerius metus. Žmogaus teisių padėtis Lietuvoje Jungtinių Tautų Visuotinės periodinės peržiūros sesijoje pirmą kartą svarstyta 2011 m.

Ataskaita Europos Komisijai pagal 2013 m. Tarybos rekomendaciją „Dėl efektyvių romų integracijos priemonių“

Departamentas parengė ir Europos Komisijai pateikė ataskaitą apie romų integracijos priemonių įgyvendinimą pagal 2013 m. Europos Tarybos paskelbtą rekomendaciją dėl efektyvių romų integracijos priemonių Europos Sąjungos šalyse narėse.

Departamento parengtoje ataskaitoje įvertintas romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2015–2020 m. plano priemonių įgyvendinimas 2016 m., pateikta romų situacijos Lietuvoje apžvalga, pristatyti svarbiausi 2016 m. pasiekimai ir iššūkiai.

Dalyvavimas ET ekspertų romų klausimais komitete (CAHROM) ir EK nacionalinių ekspertų, atsakingų už romų integracijos strategijų vykdymą, komitete (National Roma Contact Point)

Departamento atstovai dalyvavo dviejuose Europos Tarybos romų klausimų ekspertų komiteto (CAHROM) posėdžiuose Sofijoje (Bulgarija) ir Strasbūre (Prancūzija). Posėdžių metu aptartos aktualiausias tarptautinės iniciatyvos romų švietimo, įdarbinimo, būsto, sveikatos apsaugos, laisvo judėjimo, kultūros ir istorijos klausimais, išklaustyti įvairių tarptautinių institucijų pranešimai, aptarti ekspertų vizitai į šalis.

2016 m. departamento atstovas dalyvavo dviejuose Nacionalinių ekspertų, atsakingų už romų integracijos strategijų vykdymą, komiteto (NRCP)

susitikimuose Briuselyje (Belgija). Susitikimuose aptarti planai dėl Romų platformos (aukšto lygio susitikimas su politikais, atsakingais už romų integraciją), vyko valstybių narių atsiskaitymas pagal Tarybos rekomendacijas „Dėl efektyvių romų integracijos priemonių“, aptarti Europos semestro rezultatai, Slovakijos pirmininkavimo Europos Sąjungos Taryboje prioritetai ir rezultatai.

2. TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

Įgyvendindamas Nediskriminavimo skatinimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonę Nr. 1.9 „Įgyvendinti veiklas, skatinančias tarpkultūrinį pažinimą ir įprasminančias tautinių mažumų ir imigrantų kultūrinį paveldą“, departamentas parengė ir išleido informacinį žinyną „Tautinės bendruomenės Lietuvoje. Skaičiai, faktai, veikla“ apie Lietuvos tautines mažumas, jų istorines ir kultūrinės sąsajas su Lietuva, visuomenines organizacijas ir veiklą; parengė ir išleido 2017 metų kalendorių, pristatantį tautinių bendruomenių sakralinį paveldą; organizavo nuotraukų konkursą „Įvairios tautybės – viena Lietuva“; išleido 3D panoraminių nuotraukų kompaktinę plokštelę, kurioje lietuvių, anglų, rusų ir lenkų kalbomis pristatyti Lietuvos lenkų ir žydų tautinėms bendruomenėms reikšmingo kilnojamojo ir nekilnojamojo kultūros paveldo objektai; bendradarbiavo su LRT radiju rengiant ir transliuojant 8 laidų ciklą „Gyvoji istorija. Didieji mažųjų lobynai“, skirtą Lietuvoje gyvenusių ir gyvenančių įvairių tautų kultūros paveldui ir istorinei praeičiai.

Departamentas įgyvendino 2015 m. gegužės 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 492 jam pavestą funkciją analizuoti ir apibendrinti informaciją apie tautinių mažumų santykių raidą, socialinę-politinę padėtį, teikti valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir įmonėms, fiziniams ir juridiniams asmenims informaciją tautinių mažumų klausimais. Aktuali informacija apie tautines mažumas nuolat teikta Seimui, Vyriausybei, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms. Parengta per 30 išsamių pažymų. Parengtas ir išleistas lankstinukas apie romus „Lietuvos romai: faktai, skaičiai, veikla“.

3. BENDRADARBIAVIMAS SU NEVYRIAUSYBINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

Departamentas toliau stiprino dialogą su nevyriausybinėmis organizacijomis. Nuolat bendradarbiauta su daugiau negu 250 aktyviai veikiančių tautinių mažumų visuomeninių organizacijų, NVO atstovai kviešti teikti siūlymus, sprendžiant tautinių mažumų klausimus integracijos, švietimo, tautinės savasties

išlaikymo ir puoselėjimo, kitais aktualiais klausimais, dalyvauti departamento darbo grupėse ir komisijose.

Departamento atstovai nuolat pagal kompetenciją teikė konsultacijas nevyriausybinėms organizacijoms, tarpininkavo joms aktualiais klausimais valstybės ir savivaldybių institucijose. dalyvavo tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų renginiuose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Visagine, Alytuje, kituose miestuose.

Siekdamas stiprinti nevyriausybinių sektorių, pagerbiant labiausiai tautinių mažumų kultūrai, tapatumo išsaugojimui ir nediskriminavimo skatinimui visuomenėje nusipelnčius asmenis, 2016 m. departamentas įsteigė garbės ženklą „Už nuopelnus“. Tai – aukščiausias departamento skiriamas apdovanojimas Lietuvos ir užsienio piliečiams už jų svarų indėlį ir ypatingus nuopelnus stiprinant tarpkultūrinį dialogą, puoselėjant kultūrinę įvairovę, ugdat ir stiprinant darnią, pilietišką ir atvirą Lietuvos visuomenę. Pretendentus apdovanojimui Didžiojuoju Aukso ar Sidabro garbės ženklų „Už nuopelnus“ gali teikti Tautinių bendrijų tarybos pirmininkas, tautinių mažumų kultūros centrų vadovai ir tautinių mažumų nevyriausybinių organizacijų lyderiai. 2016 m. Aukso garbės ženklų „Už nuopelnus“ apdovanoti 4, Sidabro garbės ženklui „Už nuopelnus“ – 16 nusipelnusių nevyriausybinių tautinių mažumų organizacijų atstovų.

4. BENDRADARBIAVIMAS SU SAVIVALDYBĖMIS

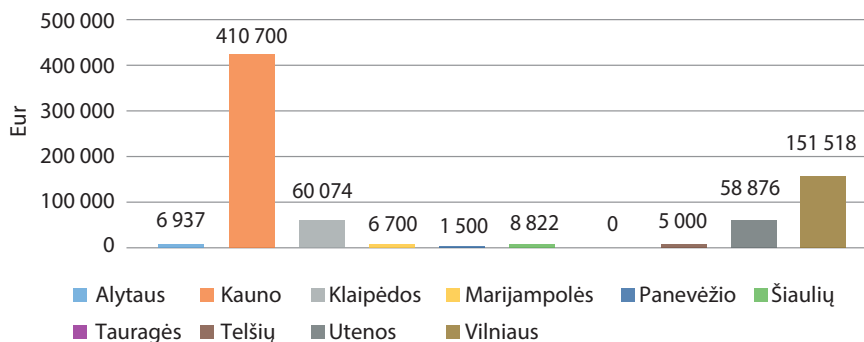
2016 m. departamentas įgyvendino vienų metų trukmės projektą „Vietinės romų platformos – kelias link bendradarbiavimo su savivaldybėmis“. Projekto tikslas – skatinti romų bendruomenių ir vietos savivaldybių bendradarbiavimą bei užtikrinti savitarpio dialogą, sprendžiant romų tautinei mažumai aktualius klausimus socialinės įtraukties, švietimo, sveikatos apsaugos ir kultūros srityse. Įgyvendinant projektą, penkiose Lietuvos savivaldybėse (Vilniuje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Eišiškėse (Šalčininkų rajonas), kuriose telkiasi gausiausios romų bendruomenės, dirbo specialiai pagal Europos Tarybos ir Europos Komisijos programą ROMED („Mediation for Roma“) apmokyti romų bendruomenių atstovai – tarpininkai tarp vietos romų bendruomenės ir savivaldybių institucijų darbuotojų. Pagrindinės tarpininkų veiklos sritys – socialiniai, ekonominiai, kultūriniai klausimai ir administracinė pagalba romams – tos probleminės sritys ir klausimai, su kuriais romai susiduria. Tarpininkai teikė pagalbą romams bendraujant su valstybės institucijų atstovais, tvarkant reikalus valstybės ir privačiose institucijose, sprendžiant kitas kasdienio gyvenimo problemas, taip pat vykdė švietimo ir prevencijos programas.

Įgyvendinant projektą, vyko aktyvus bendradarbiavimas su savivaldybių specialistais, kuruojančiais romų klausimus, ir romų atstovais. Organizuotos apskritojo stalo diskusijos Klaipėdos, Panevėžio savivaldybėse ir Kybartuose (Vilkaviškio savivaldybė). Su romų bendruomene dirbantiems savivaldybių administracijos darbuotojams, socialiniams darbuotojams, mokytojams ir kt. organizuoti specializuoti mokymai, stiprinamas romų asmenų (ypač romių moterų) įsitraukimas į savo bendruomenės problemų sprendimą; surengti mokymai pedagogams „Romų vaikų ugdymo ypatumai mokykloje“, mokymai romų moterims „Pagrindinės žmogaus teisės ir jų apsauga“. Projekto metu taip pat buvo atliekami tyrimai, siekiant išsamiau suprasti esamas romų bendruomenės integracijos į Lietuvos visuomenę kliūtis, atlikta „Romų bendruomenių ir savivaldybių bendradarbiavimo, įgyvendinant Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2015–2020 metų veiksmų planą, galimybių studija“. Surinkti statistiniai duomenys apie romus Vilniaus m., Marijampolės, Panevėžio m., Šiaulių m., Šalčininkų r. savivaldybėse, identifikuotos romų problemos, nustatytos priemonės, kurias galėtų įgyvendinti savivaldybės.

Matydamas būtinybę šalies mastu įvertinti svarbiausias tautinių bendrijų veiklos sritis ir poreikius bei koordinuoti valstybės institucijų ir įstaigų veiklas tautinių mažumų srityje, 2016 m. departamentas surinko informaciją apie valstybės institucijų ir vietos savivaldos įstaigų 2015–2016 m. vykdytas priemones ir skirtas valstybės biudžeto lėšas projektams tautinių mažumų srityje. Surinkta ir susisteminta informacija parodė, kad daugiausiai paramos 2015–2016 m. savivaldybės skyrė tautinių mažumų kultūros puoselėjimo projektams, kultūros paveldo / istorinės atminties įamžinimo projektams bei švietimui ir neformaliajam ugdymui. Mažiausiai – tautinių mažumų pilietiškumo ugdymo, leidybos ir sporto projektams. Daugiausiai valstybės biudžeto lėšų tautinių mažumų projektams 2015 m. buvo skirta Vilniaus m. savivaldybėje (61 304 Eur), Vilniaus r. savivaldybėje (31 029 Eur), Klaipėdos m. savivaldybėje (24 624 Eur), Kauno m. savivaldybėje (23 700 Eur) ir Švenčionių r. savivaldybėje (14 500 Eur). Pagal vienam tautinių mažumų atstovui tekusių projektams skirtų lėšų dalį 2015 m. į pirmą penketuką pateko Kretingos r. sav. (7,3 Eur), Radviliškio r. sav. (2,2 Eur), Šilutės r. sav. (1,8 Eur), Kauno m. sav. (1,4 Eur), Anykščių r. sav. (1,3 Eur).

2016 m. daugiausiai valstybės biudžeto lėšų tautinių mažumų projektams skirta Kauno m. savivaldybėje (375 000 Eur), Visagino savivaldybėje (26 290 Eur), Klaipėdos m. savivaldybėje (24 900 Eur), Vilniaus r. savivaldybėje (24 655 Eur), Švenčionių r. savivaldybėje (17 530 Eur). Pagal vienam tautinių mažumų atstovui tekusių projektams skirtų lėšų dalį 2016 m. išsiskyrė Kalvarijos sav. (32,5 Eur), Kauno m. sav. (22,3 Eur), Utenos r. sav. (11,7 Eur), Telšių r. sav. (6,2 Eur), Kretingos r. sav. (5,7 Eur).

2015–2016 metais skirtos lėšos tautinių mažumų projektams apskrityse (Eur)

5. BENDRADARBIAVIMAS SU AKADEMINE BENDRUOMENE

Stiprintas bendradarbiavimas su akademinė bendruomene

Siekdamas užtikrinti, kad akademinė bendruomenė aktyviai dalyvautų svarstant klausimus ir priimant sprendimus tautinių mažumų srityje, 2016 metais departamentas subūrė mokslininkų, tyrėjų, įvairių Lietuvos aukštųjų universitetinių mokyklų atstovų darbo grupę, patariamąją kolegialią instituciją prie departamento – Akademinę tarybą. 2016 m. įvyko du Akademinės tarybos posėdžiai, Akademinės tarybos nariai dalyvavo departamento organizuotose atvirose diskusijose aktualiais tautinių mažumų srities klausimais. Akademinis požiūris yra labai aktualus departamentui, dalyvaujančiam formuojant ir įgyvendinančiam tautinių mažumų politiką, numatant savo tolimesnės veiklos kryptis.

Siekdamas paskatinti akademinį jaunimą domėtis Lietuvos tautinėmis mažumomis ir įvairių studijų kryptių mokslo darbams rinktis su tautinėmis mažumomis susijusias temas, 2016 m. departamentas inicijavo baigiamųjų mokslo darbų tautinių mažumų tematika konkursą. Konkursui pateikta 20 darbų, iš jų 14 bakalauro, 4 magistro studijų baigiamieji darbai ir 2 daktaro disertacijos. 2 darbai lenkų kalba, 1 – vokiečių k., 2 – anglų k., 15 – lietuvių k. Daugiausiai darbų pateikė studentai, besimokantys VU (7 darbai), Mykolo Romerio universitete (3), Lietuvos edukologijos universitete (2), VGTU (2), Klaipėdos universitete (2), po vieną iš besimokančiųjų Vytauto Didžiojo ir Šiaulių universitetuose, 2 darbai iš užsienio – Centrinio Europos universiteto Budapešte ir Vroclavo universiteto. Pateikti darbai buvo įvairių mokslo kryptių: politikos mokslų (7),

istorijos (5), filologijos (1), sociologijos (3), edukologijos (2), komunikacijos ir informacijos (1), inžinerijos (1). Akivaizdu, kad tautinės mažumos gali būti nagrinėjamos įvairiais aspektais.

2016 m. kovo 17 d. pasirašyta departamento ir Mykolo Romerio universiteto (MRU) bendradarbiavimo sutartis, kuria vadovaujantis bendradarbiaujama mokslinių tyrimų tautinių mažumų politikos klausimais bei bendrų projektų rengimo srityse. Abi šalys taip pat susitarė kryptingai bendradarbiauti dėl su tautinių mažumų politikos formavimu ir įgyvendinimu susijusių sričių studijų programų ir specialistų rengimo, taip pat organizuojant konferencijas, vykdančias kitus bendrus projektus tautinių mažumų politikos srityje. MRU atstovai dalyvauja Akademinės tarybos darbe, net trys MRU studentų darbai (du bakalauro (mokslo kryptis – politologija) ir vienas magistro (mokslo kryptis – sociologija) dalyvavo departamento 2016 m. organizuotame baigiamųjų mokslo darbų tautinių mažumų tematika konkurse. Magistro darbo autoriui iš MRU skirta departamento direktoriaus padėka už Lietuvos tautinių mažumų temos pasirinkimą ir nagrinėjimą savo baigiamajame mokslo darbe ir dalyvavimą konkurse. MRU Viešojo administravimo studijų programos bakalauro pakopos III kurso studentė 2016 m. atliko studijų praktiką – tokiu abipusiškai naudingu bendradarbiavimu turtinama institucijų veikla bei stiprinami tarpusavio ryšiai.

4. SKLAIDA

Svarbus departamento veiklos prioritetas – nediskriminuojančio ir pilietiškai atsakingo visuomeninio informavimo tautinių mažumų klausimais kūrimas. Objektyvus, pilietiškai atsakingos informacijos žiniasklaidoje pateikimas apie tautinių mažumų reikšmę ir indėlį į šalies kūrimą suteikia galimybę didinti visuomenės atvirumą, stiprina kultūrinius, politinius bei ekonominius ryšius. Itin reikšmingos veiklos, stiprinančios Lietuvos visuomenės tarpkultūrinę komunikaciją ir ugdančios visuomenės atvirumą bei kritinį mąstymą.

1. BENDRADARBIAVIMAS SU ŽINIASKLAIDA

Siekdamas stiprinti įvairių tautybių Lietuvos gyventojų tarpkultūrinį dialogą, departamentas 2016 m. tęsė tradiciją apdovanoti asmenis, labiausiai prisidėjusius prie tautinės tolerancijos ir tarpkultūrinio dialogo skatinimo visuomenės informavimo priemonėse. Premija už tarpkultūrinio dialogo skatinimą buvo įsteigta siekiant paskatinti žurnalistus kurti auklėjamąjį, nediskriminuojantį ir pilietiškai atsakingą turinį, informuojantį apie tautines mažumas, jų gyvenimą ir indėlį į Lietuvos visuomenę. 2016 metais konkursui buvo pateikti 37 darbai: dokumentinė apybraiža, televizijos, radijo laidos, straipsniai ir interviu. Premija už tarpkultūrinio dialogo skatinimą konkurso laimėtojui, atminimo dovanos ir padėkos raštai konkurso dalyviams įteikti iškilmingo renginio, skirto Tolerancijos dienai, Verkių rūmuose metu.

Bendradarbiaujant su Lietuvos žurnalistų sąjunga, suorganizuotas seminaras „Žiniasklaida – objektyvi ≠ įdomi?“ žurnalistams, rašantiems Lietuvos tautinių mažumų tema. Seminare dalyvavo žurnalistai iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Visagino ir Kaišiadorių. Diskutuota apie stereotipus, susijusius su tautinėmis mažumomis, kurie gajūs ne tik visuomenėje, bet ir žiniasklaidoje, bei jų atsiskyrimą neprarandant gebėjimo rašyti įdomiai.

2. SEMINARAI IR DISKUSIJOS

Siekdamas į aktualių klausimą nagrinėjimą įtraukti kuo platesnę dalyvių ratą – ne tik tautinių mažumų atstovus, bet ir akademinę bendruomenę, įvairių sričių specialistus, visuomenę, kad į svarstomus klausimus būtų galima pažvelgti įvairiais požiūriais, – 2016 m. departamentas organizavo atviras diskusijas: diskusiją „Tautinių mažumų integracija: kas slypi už stereotipų“, skirtą tautinių mažumų integracijos iššūkiams bei romų genocido atminčiai – temoms, kurias padiktavo departamento surengtam baigiamųjų mokslo darbų tautinių mažumų tematika konkursui pateiktuose baigiamuosiuose darbuose nagrinėti klausimai. Diskusijoje dalyvavo baigiamųjų mokslo darbų tautinių mažumų tematika konkurso laimėtojai, istorikai, ekspertai, tautinių bendrijų atstovai. Surengta diskusija „Pagarba tautinių bendruomenių paveldui – sėkmingos integracijos dėmuo“ apie tautinių bendruomenių paveldą Lietuvoje, jo poveikį visuomenės gyvenimui ir šalies tautinių bendrijų santykiams, jo vertę valstybei ir žmonėms. Diskusijoje dalyvavo profesionalai, tautinių bendruomenių, žiniasklaidos atstovai. Bendradarbiaujant su Kėdainių krašto muziejaus Daugiakultūriu centru bei akademinės bendruomenės atstovais, surengtas seminaras „Tautinių mažumų kultūra ir jos sklaida Lietuvoje“, skirtas tautinių mažumų folkloro kolektyvų vadovams. Seminare kalbėta apie daugiakultūriškumą ir jo svarbą Lietuvos kultūrai ir istorijai. Seminaro dalyviai – folkloro kolektyvų, vokalinių ansamblių, muzikos mokyklų, kultūros centrų, sekmadieninių mokyklų iš Klaipėdos, Šiaulių, Visagino, Kėdainių, Pabradės, Vilniaus darbuotojai, azerbaidžaniečių, baltarusių, lenkų, rusų, romų, ukrainiečių, totorių bendruomenių atstovai – išklausė pranešimų ir gavo praktinių patarimų apie tautinių mažumų kultūros sklaidą, jos išsaugojimą, apie rašto svarbą visuomenei ir tradicinį folklorą šiandienėse meninėse raiškose.

5. TYRIMAI

TAUTINĖS BENDRUOMENĖS, ŽINIASKLAIDOS PRIEMONĖS IR PASITIKĖJIMAS

2016 m. atliktos žiniasklaidos vartojimo tarp tautinių bendrijų apklausos. Apklausta 812 ne lietuvių kilmės respondentų. Svarbiausias tyrimo tikslas buvo išsiaiškinti skirtingų etninių grupių vartojamus informacijos kanalus, jų pasirinkimo priežastis, vartojimo dažnumą bei pasitikėjimą jais. Apklausų rezultatai apibendrinti bendradarbiaujant su Klaipėdos universiteto Socialinių pokyčių studijų centru.

BENDROSIOS TENDENCIJOS

1. Tyrimo metu nustatyta, kad Lietuvos žiniasklaidos priemonėmis (TV kanalai, radijo stotys, laikraščiai ir naujienų portalai lietuvių ir kitomis kalbomis) skirtingu dažnumu naudojasi apie 92 proc. visų respondentų. Tačiau apie 80 proc. priklauso ir skirtingoms Rusijos žiniasklaidos auditorijoms.
2. Rusiški informaciniai kanalai (TV, radijo stotys, interneto portalai) yra populiarūs ne tik tarp Lietuvoje gyvenančių rusų, bet ir tarp kitų tautinių bendrijų atstovų. Jų auditorijos dydis skirtingose tautinėse bendrijose skiriasi. Mažiausia Rusijos informacinių kanalų auditorija yra tarp lenkų (jai priklauso 57,9 proc. visų lenkų respondentų), didžiausia – rusų (92 proc. visų respondentų rusų).
3. Populiariausias informacijos šaltinis yra televizija, ypač Rusijos televizijos kanalai. Didžioji tautinių bendrijų dalis priklauso Rusijos televizijos kanalų auditorijai, nes įvairias rusiškas TV programas skirtingu reguliarumu vidutiniškai žiūri trys iš keturių respondentų (73,9 proc.). Antroje vietoje pagal populiarumą yra LRT televizijos kanalas (71,4 proc.), o trečioje – kiti lietuviški TV kanalai, pvz., LNK, TV3, „Lietuvos ryto TV“ ir kt. (69,4 proc.).
4. Akivaizdesni žiniasklaidos vartojimo skirtumai atsiskleidžia kasdienėse praktikose. Kasdien įvairius Rusijos TV kanalus žiūri apie 41,2 proc. skirtingų tautinių bendrijų atstovų, o Lietuvos televizijos programų vartotojų dalis yra tik 25,7 proc.

5. Lietuvos žiniasklaida, nušviečiant tautinės grupės situaciją Lietuvoje, pasitiki tik 50,3 proc. respondentų. Nepasitiki – 28,7 proc. Labiausiai lietuviška žiniasklaida pasitiki ukrainiečiai (84,4 proc. pasitiki; 15,6 proc. nepasitiki), mažiausiai – lenkai (50,7 proc. pasitiki; 49,3 proc. nepasitiki).
6. Nepasitikėti Lietuvos žiniasklaida labiau linkę vyresnio amžiaus pensininkai (kam per 80 metų); respondentai, turintys žemesnį išsilavinimą ir dirbantys nekvalifikuotą darbą; nesinaudojantys Lietuvos žiniasklaidos priemonėmis iš viso.
7. Užsienio žiniasklaida, nušviečiant tautinės grupės situaciją Lietuvoje, pasitiki 49,3 proc. respondentų. Nepasitiki – 26 proc. Labiausiai užsienio žiniasklaida pasitiki mažesnių tautinių grupių atstovai (ypač armėnai ir žydai), o labiausiai nepasitiki – baltarusiai ir lenkai.
8. Pasitikintys užsienio žiniasklaida pasižymi tuo, kad jie kasdien žiūri Rusijos ir Lietuvos televizijos kanalus. Tuo tarpu nepasitikintys kasdien dažniau naudojami socialinių tinklų teikiama informacija bei lankosi Lietuvos interneto svetainėse rusų kalba.
9. Kas penktas respondentas (20,4 proc.) iš viso nepasitiki žiniasklaida – nei lietuviška, nei užsienio.